رساله ربع دائره بالترکی

نسخ ١١

٣٥

شهزاده سلطان محمد
دنیایه کلدی ساعت ٦
١٢٣٧
جا ٢٢٧
یوم صالی

I

بو جلد ایچنده
جمعا ایکی کتبدر

ح رسم ١٩٩

١

الحمد لله الذي هدانا لهذا وما كنا لنهتدي لولا ان هدانا الله

٢٦٤٤

قد وقف هذه النسخة سلطاننا الاعظم والخاقان المعظم
مالك البرين والبحرين خادم الحرمين الشريفين السلطان ابن السلطان
الغازي محمود خان وقفا صحيحا شرعيا حرره الفقير احمد
شيخ زاده المفتش باوقاف الحرمين
الشريفين عفي عنهما

هذه رسالهٔ ربع دائره

بسم الله الرحمن الرحيم

الحمد لله رب العالمين ٠ والصلوة والسلام على
خير خلقه محمد وآله اجمعين اما بعد اشبو رساله
ربع دائره عملنك بياننده در يكرمي درت باب
اوزرينه در باب الاول ربعك آلتلرينوك ويو
زنده اولان خطلرينوك اسمالرينك اصطلاحنده در
جونكه ربع دائره معلوم اولا انك شول ايكي
باشنده اولان ايكي كدوكه هدفه وهدفتان ديرلر
ارتفاع انوكله الورلر هدفه قطب ومركز شول دلكه
ديرلر كه خيط يعني ايبلك آكا كچمشدر ودخي ايبلكك

اوزرنده بر كيجرك ايبلك داخي الور اول ايبلكه
اول ايبلكه بغلنمش اشغا يقارو جكيلور زنكي
بونك اول ايبلكه مغايردر آكا مري ديرلر درجه
شمس انوكله بيلنور ودخي شاقول شول ارتفاع
وقتنده ايبلكه اصلن بر نجدن اگر توجدن يمرجه
نسنه در كه خيط اصرلر ايبلك طغروجه ما النجون
ربعك آلتي بونلردر كه ذكر اولندي كلدك رسو
منه قوس ارتفاع اولدركه ربعك اشغا انكنده
طقسانه مقسومدر برابر وخط مشرق مغرب
اولدركه مركزدن يعني ايبلك كجدوكي دلوكدن طغرو
جكلمشدر قوس ارتفاع درجسنك اولنه كلنجه

خط وسط السماء اولدركه بینه مركزدن طغرو
چكلمشدر قوس ارتفاع درجسنك آخرنه كلنجه
ودخی شول اوچ **مدار** كه انلرك ودخی مركزی
قطبدندر یعنی پركارك آیاغی قطبده مركز اولوب
چكلمشدر شولكه قطبه یقیندر كیجرك اكا مدار
سرطان دیرلر واندن بیوكنه كه وسطدر اكا مدار
حمل والمیزان دیرلر وشولكه قوس ارتفاع درجسنه
اولاشقدر اكا مدار جدی دیرلر وشول خطلركه
بربری اچنه یای كبی چكلمشدر انلر **انلره مقنطرات** دیرلر
اما دایرهٔ افق شول خطدركه خط مشرق ومغربی
ومدار حمل والمیزانی قطع ایدوب یردن چكلمشدر

سمتا

مطلب
مدار بیلنمه

اشغا قوس ارتفاع درجسنه اولشمشدر مقنطراتلر
اندن آیجرو ابری بری ایجنه چكلمشدر بعض قوس
ارتفاع درجسنه اولاشور وبعضیسی خط وسط
سمایه اولاشقدر هر ایكی جطلك آراسی ایكی درجه
صایلور نهایت طقسانده تمام اولور **اكر** بعل
فضلیسی اولورسا **سمت** راسدن بو سمت راس
شول مقنطراتدر وارب صقلدوغی یره دیرلركه
انده **ص** یازلوبدر وبونلرك عددنك ابتداسی
اول افقدن صایلور اكثری خط وسط سما ازرینه
یازیلور تا دوكنجه ودخی **سموت** شول
خطلردركه سمت راسدن مقنطراتی كسب اشغا ارتفاع

درجسنه اولاشور و بعضی دائره افقه اولاشور
واول السموة شول بر قرا خطدر كه حمل ميزان اول
ندن چیقر مقنطراتی کسب مداری سرطانی کسب
سمت راسدر و دکتور بو سمت راس بو سموتلرك
برکدوکی یره دیرلر بو سموتلرك عددنك ابتدا
سی بو اول سموتدندر هر ایکی سمتك اراسی بش درجه در
اول سموتدن بش بش صایلسه خط وسط سما
طرفنه قوس ارتفاع اوزرنده آخر قوسده اولدخی
طقسان اولور و داخی منطقة البروج و فلك البروج
شول قوسه دیرلر كه خط مشرق مغربدن حمل والمیزا
اولندن چکلمشدر یقارو مدار سرطان اولنه وارنجه

سرخلدر و برداخی بینه حمل والمیزان اولندن اشغا
چکلمشدر مداری جدی اولنه کلنجه یعنی قوس ارتفاع
درجسنك آخرینه دکین خط وسط سمایه اولا
شمشدر و بونك یقارو داغی قوسنه شمالی دیرلر
واشغاداغینه جنوبی دیرلر واشغاداغینه و بونك
اذرینه بروجلر جزء شمس طقسانه مقسومدر نقطلر له
هر ایکی نقطنك اراسینه ایکی درجه اعتبار ایدرلر
وهر اوتوز بر برج صایلور وهر التیه بینه بر علامت
داخی ایتدیلر صایمغا آسان اولسون ینجون مثلا
تجن کنش حمل برجنده اولسه کونده بر درجه قطع
ایتمکله ثور برجنه اوتوز کنده وارر و بو منقطرلر

سرطله

داخی طقسان مقسومدر یقاروسیکم شمال طرفیدر
نقطهٔ حمل والمیزان اولندن بواوج قسمک برسنه
اوتزکونده وادر وبینه اوتزکونده ایکنجیه وادر
وبینه اوتزکونده اوچنجیه وادر خط وسط سماو
زرنده نهایت بولب بینه عکسنه دوندرلرنتکم
بونده اوچ ایده کلمشدی وبینه حمل والمیزان
اولنه کتورلر اندن جنوبه اشغا طرفده عمل ادرلر
وبو منطقه ازرنده داخی بینه اوچ ایده جدی اولنه
کتورلر خط وسط سماده نهایت بولب بینه
عکسنه دوندرب نتکم اوچ ایده بونده کلمشدی
هم بینه اوچ ایده حمل والمیزان اولنه الدرلر

شمالی حمل ثور جوزا سرطان اسد سنبله
جنوبی میزان عقرب قوس جدی دلو حوت

پس بو رسمله اون ایکی برج تمام الور ایله اولسا
بو بعك یوزنده قچن برج صیملوا ولسالر
نقط حمل والمیزاندن یقارو شمالیه اوج بخشدر بر
بخشنه حمل دیو صیارلر اوچنجی قسمنه جوزا دیو
صیارلر خط وسط سماده اخر اولدو غیلین بینه عکسنه
دوندرب اخر جوزای اول سرطان دیو صیارلر واخر
حملی اول سنبله دیو صیارلر تانیه نقطه حمل
میزانه کلنجه اندن اشغا جنوبه اندرب او
حملی اول میزان وایکنجی برجی عقرب واوچنجی برج
قوس دیو صیارلر نهایت بولدو غلین بینه
عکسنه دوندرب اخر قوسی اول جدی دیو

صیادلر و آخر عقرب اولی دلو دیو صیادلر و
آخر میزانی اول جدی دیو صیادلرینه نقطه حمل
میزاندن اون ایکی آی تماما الورسن بو اعتبارجه
دایم عمل ایدرلر هر بر اقلیمده **الباب الثانی**

اکنجی باب ارتفاع نیجه آلینور آنی بلدرر نجی
کنش اولا ربعی ایکی الوکله دوتاسن دکنه شیکله
مرکز طرفی یقارو اوله و ربعک ارقاسی کنشه قرشو
اوله یعنی اول ایکی کدککه هدفه دیرلر کنشک
اوکنه اوله و خیطه شاقول اصلمش اوله و شیله
دیک دوتاسن کم خیط ربعک یوزنده یوریه
و ربعی قارشو کنشه طغرلده سین تاکیم بو یقارو

طرفداغی

طرفداغی هدفنک کلکسی اشغاداغی هدفنک کدکنه
مطابق اوله و خیط ارتفاع درجه‌لرینوک یوز
ندن راست یوریه و نظر ایده‌سن خیط قنغی درجه
ازرنده دلندیسه همان دم ربعی یا توراسن و اولی
قوسدنکیم خط مشرق مغرب طرفیدر صیاسین
خیط نقدر درجه قطع اتدیسه ارتفاع اولدر
اما اگر ٥٥ کیجه‌لرده کوکبدن ارتفاع المق اولسک
کرکدر کیم ربعی ایکی الوکیله یقارو قالدورسین
و اشغاداغی هدفنک یوزندن یقارو داغی
ازرندن بر کوزک یومب شول اوق طغروسنی
کوزلرکی کوزلیا سین یعنی اول ایکی هدفنک

يوزندن كوكبي كوره سين بعضى ربعله
هدفينه دلوكلر ايدر تا كه دلوك الجندن
كوزنمكيچون كوكبي وياخود بلوتلو كونلرده
كنشك قرصي كورنسه ارتفاعين بيلدركبي
الوربنه همچنان اندن شاقول اصلمش كرك
نتا كيم كنشده ارتفاع الذي كوكب داخي انجلنيدر
وقلان ارتفاعلردانی بورج كبي طاغ كبي مناره كبي
عمود كبي ونكه بيلمسك تشنلر وارسه ار
تفاعي بيله النور الباب الثالث
اوچنجي باب مري وضع ايتمسين بيلدرر
منطقه فلك البروج كوكلر كيم زيجدن

يانقويمدن

يانقويمدن ياخود جدوللردن موضع شمس بيلسين
يعني شمس قنقي برجك درو قچنجي درجه ده در
ربعله كوره سين اول منطقلرده اول برج
قنقسيده وقنقي درجده شمسك يريني بيلسين
خيط اول درجه اوزرينه كتوره سين ومو
ره كيم اول خيطك اوزرنده يجرك ايلكدر
اول موره يي اول درجنك نقطه سينك اوزرينه
مطابق قيلسين واول كونده اول موره يي دره
جه شمسدن عبارتدر يعني كنش اول درجه
بر كون بر كيجه سير ايدر والله اعلم
الباب الرابع دردنجي باب كنشك ميلني

بلدرکه شمالیمدر یا خود جنوبیمدر و
فی درجه‌لر هر کونده موری درجه شمسده
وضع ایله هر قنقی درجسنده ایسه فلک البروجده
بعده خیط وسط سما اوزرینه قوغل و اندن
موری ایله مدار حمل ارالغینه نظر ایله فی مقنطره
وار در هر ایکی مقنطرنک ارالغینی ایکی درجه
اعتبار ایدرلر فی درجه بولنسه کنشک میل اولور
اکر مدار حملدن یقاروده دشدیسه شمالی
درلر اکر اشغا طرفنه دشدیسه جنوبی درلر
و داخی اولی افقدن موریه کلنجه اول کونده
فی مقنطرات واقع اولدیسه اول کونده غایت

ارتفاع

ارتفاع اولدر یعنی کنش اولقدر افقدن قا
لقدوغی نلین نصف نهاره کاورا و بیله نما
زینوک وقتی اولور مثلا شمس دلو برجنک
یکرمی دوردنده ایکن خیط منقطره یکرمی
دوردنجی درجه‌یه موری وضع ایتدوک
اندن قالدیروب خط وسط سما اوزرینه قو
دق مدار حمله موری ارالغینه اشغا
جنوبه اون درت درجه بولندی مقنطراتدن
بلدک که اول کونده میل اون درت درجه
و هم جنوبی اولدی اما بو مثال عرض مب
اولدوغی یرده در و غیری عرضده تفاوت

ادر بعده اول افقدن میل کلنجه مقنطراتی
صایدوق اتوزدرت درجه بولندی بواون
درت میلی اتوزدورده زیاده قلدق قرق ایکی
اولدی پس بلدکم تمام عرض بلد قرق
سکز ایمش زیرا که قرق الینک تمامی قرق سکزدر
طقسانه ایرشمکه

الباب الخامس

بشنجی باب عرض بلد بلدرر اکر دلرسککم
هر یرک عرض بلدن ندکلودر بیلهسین کرکدر کم
نصف نهارده ارتفاع الاسین کرا تله حتی
کنش زواله دک نیجه یعنی ارتمیا [illegible] الکسلمکه
بشلیا وزوالدن اکدن الدوغک ارتفاعی

ضبط ایدهسین

مقنطرات

ضبط ایدهسین وداخی اول کوندن میلی بیلسین
قجدر شمالیمیدر جنوبیمیدر اکر شمالی اولسه میلی
غایتدن نقص ایدهسین اکر جنوبی اولسه غایته
زیاده قیلسین نه ایرشرسه و نکه باقی قالورسا تمام
عرض بلد اولدر مثلا ادرنانک عرضین بلمک دلرز
شمس دلوک یکرمی دوردنده یکن ارتفاع الدق
نصف نهارده اتوزدرت درجه غایت ارتفاع بو
لندی ومیلمز اون درت جنوبی اولدی جمع ایتدوک
قرق سکز اولدی بو قرق سکزی طقساندن دکیلیه
دک قرق ایکی قلدی بلدکم عرضم قرق ایکی درجه
ایمش وقس علی هذا

الباب الثالث السادس فی بیان

تعديل النهار يعني التنجي باب بلدر اكر دلرسكز تعديل
نهار نه در بيلسين موربي درجهء شمسدن شمال طر
فنده يسه موربي نظيرينه كتور اندن خيط قالدو
رب موربي افق ازرنيا مطابق ايله داخي خط
ايله خيطله خط مشرق مغربا اراسنده قوس ارتفا
عدن قچ درجه واقع اولسا اول كنده تعديل نهار
در مثلا شمس دلوك يكرمي دردنده عرض
مب افق ازرنيا كتور اول قوسدن خيط اون
اوچ درجه قطع ايلدي بلدكز اول حينده تعديل
نهار اون درجه يميش وقس على هذا اما كجي شمس
بروج شماليده اولسه درجهء شمس اشغا جنوب طرفنده غ

منطقدن

منطقدن بولب نظيرينه الده لوا ندن عمل ايدلر
مثلا درجهء شمس حملك اون دردنده اولسه
منطقهء حملده درجهء نقطلري يازلما مشدر طريق
اولدركي خيط ميزان اولنك اون درد درجهسي
اوزرنيا قيوب بعده موربي سرب شماليده
منطقه اوزرنيا منطق ايدلروا ندن باقسين
اشبو مثال اوزرنيا قارشو نظيرندن اكر دوقزر
واكر جوزا مقابلسنده درجهء شمسي اعتبار ايدلر

الباب السابع في بيان قوس نصف النهار و قوس نصف النهار

يعني يدنجي باب قوس نصف النهار
وقوس نصف الليل بلدر اكر دلرسكز

كوننده

نصف نهارندکلودن بلسین کرکیم میلی بلسین شمالی
میدن بخسه جنوبیمیدن اکر شمالی اولورسا تعدیل
نهاری طقسانه زیاده ایده سین اکر جنوبی
اولسه میلی طقساندن نقصان ایده سین نیه یتشرسا
و نکه باقی قالورسا قوس نصف النهار اولور مثلا
درجه شمس عقربک التنسنده تعدیل میلی اون اوج
بولندی و هم میلی جنوبی تو اون اوج طقساندن
ایندردک یتمش یدی قالدی بلدکیم اول کونده قوس
نصف النهار یتمش یدی درجه ایمش و تمام نهار
یوز اللی درت درجه اولور بوندن باقی ایکی یوز
درجه کم قالور قوس تمام اللیل اولور و نصف قوس

التی

اللیل

اللیل یوز اوج درجه اولور و قس علی هذا

الباب الثامن فی بیان فضل دایر و دایر فلک

یعنی سکزنجی باب فضل دایر و دایر
دایر فلک بلدرر اکر دیلرسک کیم فضل دایر و
دایر فلکدن بلسین وضع ایده سین و نصف
قوس بیلاسین جزء شمش بلسین وضع ایده سین
و نصف قوس بیلاسین بعده ارتفاع الاسین
نوقتن دیلرسک کورسین فی درجه ارتفا
عک و ان اول مقدار اوقلی افقدن مقنطره صاین
بعده خیطله موری اول مقنطرانک اوزرینا
قویاسین اندن نظر ایده سین خیطله وسط سما

اذا الغايه فج درجه واقع اولسا ارتفاع درجه سندن
اكا فضل دايره ديرلر وبعده خيط قالدروب ياسين
موري افق ازرينا قياسين واول فضل دايريلدو
غك يردن بينه خيطه كلنجه ارتفاع درجلرن
صياسين فج درجه بولنسه اكا دايره ديرلر يعني
صباحدن ارتفاع وقتنه دكن كچنه دايره ديرلر
واوبليه قالانه فضل دايره ديرلر مثلا عرض مب
د٠ ارتفاع الدوق درجه شمس دلوك يكرمي
التسنده يكن اون دورت درجه ارتفاع اولدي
پس اولي افقدن اون درجه صيدق مقنطراتدن
موري ازرينا قودوق نظر ايتدوك خيطه وسط

سما

سما آرا سنده اللي يدي بچوق درجه واقع اولدي
بلدكيم اول حينده اللي يدي بچوق درجه فضل داير
واردمش بعده موري قالدوروب افق ازرينا قوق
كوردك اون بر بچوق تعديل وار يكرمي بر درجه
تعديل بولندي طريق آخر دلرزكيم دايره فلك
بيلورز نصف قوس بيلسين اندن نظر ايدسين
اگر وقت ارتفاعك شرقيسه يعني قبل الظهرسه
فضل دايره نصف قوسدن طرح ايده سين باقي
قلانه دايره درلر اكر وقت ارتفاعك غربيسه
يعني بعد الظهر ايسه نصف قوس فضل دايره
ياده ايدسين نه يتشر سا دايره اولدر مثلا

قبل الظهر نصف قوسنی تمامی بش اولسه و دایرهٔ
اللی بش اولسه اللی بشی تمامی بشدن نقصان ایتدوک
یکرمی باقی قالدی بلدوککیم دائره اول حینده یکرمی
درجه ایمش وقس علی هذا **الباب التاسع فی بیان ساعات مستویه**
یعنی طقوزنجی باب ساعات مستویه بلدررر اگر
دلرسک کیم هر کونده ساعات مستویه نه قدردر
بیلاسین کرکدرکیم اول کونده نصف قوس
بلسین بعده تضعیف ایده سین اندن حاصلی
اون بشه تقسیم ایده سین خارج قسمت نسنه
ساعات النهار مستویه اوله مثلا نصف قوسنی
تمامی سکیز تضعیف ایتدوک یوز الی التی اولدی

اون بشه تقسیم ایتدوک یوز اون ساعت ولدی
التی باقی قالدی بو التییه ورده ضرب ایتدوک یکرمی
دورت حاصل اولدی بلدککیم اول کونده سا
عات مستویه اون ساعت یکرمی دورت دقیقه
ایمش و بوندن باقی قالان ساعات اللیل اولور
وقس علی هذا **الباب العاشر فی بیان صلوة الظهر**
یعنی اونجی باب اویله نمازینک وقتن بلدررر
اگر دلرسک کیم اویله نه قالدی بیلسین گرکدر
کیم نصف قوس بیلسین داخی دایره بیلسین و نصف
قوسدن دایره نقص ایده سین باقی قالانی
اون بشه تقسیم ایده سین خارج قسمت نسنه

اوّليه اول قالمشدر مثلا يكرمي آلتي درجه
درجه دايره منبتمش سكيزداخي نصف قوسمز
وار بو يكرمي آلتي دايري يتمش سكيزدن كيدردك
اللي ايكي باقي قلدي اون بشه قسمت ايتدوك قرق
بشيمز اوج ساعت اولدي يادي باقي قلدي جو
يدي دورده ضرب ايتدوك يكرمي سكز اولدي
بلدكم اوليه اوج ساعت ويكرمي سكز
دقيقه قالمش واگر دلرسكيم ايله دن نه كجدي
بيلسين ارتفاع الاسن بعده نصف قوسدن
فضل دايري كيدرم سين نه قالورسا اون بشه
تقسيم ايدم سين خارج قسمت ايله دن اول گچمشدر

وقد

وقس على هذا الباب الحادي وعشرة في ساعات زمانيه
يعني اون برنجي باب ساعات زمانيه بلدردر
اگر دلرسك كيم اجزاي ساعات زمانيه
نقدردر بيلاسين كركيم تعديل نهاري وميل
شمسي بيلسين شماليدر ويا جنوبيمدر اگر
ميل شمالي اولسه تعديل نهاروك سدسني
اون بشه زياده ايده سين اگر ميل جنوبي اولسه
تعديل نهارك سدسني اون بشدن نقص ايده
نيه بتنسه ونكي باقي قالورسا ساعات زمانينك
اجزاسي اولقدردر مثلا تعديليمز حملك اون
ايكي درجه سندن تعديل دورت درجه وسدسي

قورق دقیقه اون لشبه قدروق بلدکیم اول حینده

اجزای ساعات زمانیه اون بش درجه وقرق

دقیقه‌مش نوع آخر قوس نهاری بیل اول

کونده اندن اون اکیه قسمت ایله خارج قسمت

نیسه اجزای ساعات زمانیه اولدر مثلا قوس

نهارمز یوز التمش اون اکیه قسمت ایتدوک خارج

قسمت اون اوج اولدی درت باقی قلدی بو درت

دی لشبه ضرب ایتدوک یکرمی اولدی بلدوکم

اول کون ساعات زمانینک اجزاسی اون اوج

درجه ویکرمی دقیقه‌مش نوع آخر ساعات

مستویه بیل ورعضکندویه زیاده ایله نیه یتشر

اجزای ساعات زمانیه اولدر مثلا ساعات مستویمز

اون دورت ربعی اوچ جوق کندویا زیا قلدوق

اون یدی بچوق اولدی قچن بو اون یدی بچوقی

اوتوزدن اکسدک قلسدک باقی اون ایکی بچوق قالور

ساعات زمانینک لیلی حاصل اولور والله اعلم

الباب الثانی وعشرة فی ساعات زمانیه

یعنی اون ایکنجی باب ساعات زمانیه نه کجدوکین

بلدورر کرککیم اول حینده دایره‌نی بیلسین

بعده ساعات زمانینک اجزاسین بیلسین

بعده دایره‌ی اول اجزایه تقسیم ایده سین

خارج قسمت نیسه ماضی اولدر مثلا دایره‌مز قرق

ساعات زمانینك اجزاسی اون التی فرقی اون الیه
تقسیم ایتدوك هر جزء ایكی بچق دوشدی بللدكیم
صباحدن اول وقتدكن ساعات زمانیه دن
ایكی بچق ساعت كجدی الباب الثالث والله اعلم
زمانیه فی الربع المقنطراة یعنی اون اجنجی باب
ربعك مقنطراتی اوزرنده ساعات زمانیه
موضوع اولسه انوك عملن بلدرر اگر دلرسك
بیلسین كوكدركیم جزء شمس وضع ایدن سن فلك
بروجده بعده ارتفاع السین وارتفاع مقدا
ری مقنطرات اوزرنیه وضع ایده سین بعده
نظر ایده سین اول موضوع اولن ساعات

في معرفة موضع ساعات

زما

زمانینك خیط فنجنجی ساعتین قطع ایدر سا اول
اول قدر ساعات زمانیه دن كجمشدر مثلا جزء
شمس عقربك اولنده اون سكز درجه ارتفاع
الدق بعده موری اون سكزنجی مقنطره او
زرنیه وضع ایلدك نظر ایتدوك كوردوك
ساعات زمانیه دن ایكنجی ساعت اوزرنیه
دوشدی بعده كوردكیم تعدیلمز اون
بچق درجه ودایره داخی یكرمی ایكی التی بچق بو
لوندی بالذكر اول حینده اجزای ساعات
زمانیه اون اوج بچق درجه ایمش تمام اون
بش دقیقه اكسوك بوینداخی درجه شمسیله

بيلا اعتبار ايدرلر اما بو ساعتلر زمانيه ربعك
مقنطرات ايلك اوزرنده الور انوكله اخي بو دورلو
عملي واردر اگر دلو سكليم اول قوس عصر آفاقي
الجنده اولان موضوع ساعات زمانيه معرفتي
گرگدركيم هر كونده اول كونك غايت ارتفاعني
بيلسين وواقع قوسدن اول مقدار درجه صيا
سين وخيط ازرنيه قياسين وموري اول
موضوع اولان ساعات زمانيه نك اجزاسندن
اولان قوايله چكلمش قوس اوزرنيه مطابق
قلسين بعده ارتفاع السين خيط اول ارتفاع
اوزرنده يكن موري اجزاي ساعتدن نقدر

قطع

قطع ايتديسه اول مقدار ساعت گچمشدر اگر قبل
الظهر ايسه واگر بعد الظهر ايسه اول قدر ساعت گچيه
قلمشدر مثلا حملك غايت ارتفاعي فرق سكز
خيط قوسك اول لندن فرق سكز درجه ازرنيه قودق
وموري اول قدر قوسك ازرنيه وضع ايتدوك
واندن صكره ارتفاع الدق يكرمي ايكي درجه اول
ارتفاع وقتنك درجسنده يكن بو بقادرو التدو
كمز موريه نظر ايتدوك اجزاي ساعتدن ايكي
ساعت قطع ايلمش بلدكيم اول حيننده ساعات
زمانيه دن ايكي ساعت گچمش وقس علي هذا

معلوم اولسن

الباب الرابع وعشره في بيان مطالع البروج

یعنی اون درد بخی باب   خط استوا ایله مطالع بروجی بلدر
اگر دلو سکزیم طالع ندر بیلسین جزء شمس اوزرینا خیط
وضع ایده سین اگر وقت ربیعیه یعنی یاز فوصی اولنده
خیط کلنجه صیاسین قج درجه در بیلوسین نقدر ایسا
اکا مطالع خط استوادرلر اگر وقت صیفیه یعنی
یای آیلری قوس معکوسدن خیط کلنجه صای قدرجه
طقسان عدد زیاده ایله نه حاصل اولورسا اکا مطالع
خط استوادرلر اگر وقت خریفیه یعنی کیم کوز
آیلری اولسه بینه قوس اولندن صای خیط کلنجه یوز
سکسان داخی زیاده ایله نه حاصل اولورسه اکا مطالع
خط استوادرلر اگر وقت شتویه یعنی قیش آیلری

اولسه نیه قوس معکوسدن خیط کلنجه صای و اوزرینه
ایکی یوز یتمش داخی زیاده ایله نیه یتشرسه اکا مطالع
خط استوادرلر **بعده مطالع عرض بلدی بیلمک کرک**
طریق بودرکه اگر مطالع شمالیه ایسه تعدیل نهاری
مطالع خط استوادن نقص ایله اگر جنوبیه ایسه تعدیل
نهاری زیاده ایله نیه یتشرسه ونه که باقی قالورسه
اکا مطالع عرض بلدی درلر **بعده مطالع طالع**
بیلمک کرک طریق اولدر که نظر ایده سین سابقا
الدوغک ارتفاعدن حاصل ایتدوکک دایری
نه مقدار ایسه عرض بلده زیاده ایده سین نیه یتشرسه
مطالع طالع اولدر بعده بو جمله ایتدوکک عددی

اولی حملدن اتوزر اتوزر افنا ایله کورکیم قنغی برجدر
منقطع اولورسه اول تقاطع ایتدوکی برجک اولنه
یا قرینه و آخرینه مقارندر یعنی درجه‌سی سوایه
دندر مککرکدر تتبع‌له نظر اتمکرکدر اول باقی
قالان عددی قنغی برجک درجه‌سنه موافق کلورسه
اول برجک موافق کلن درجه‌سی او مطالعل
طالعدر مثلا درجه شمس دلوک یکرمی بردر سنده
یکن بو تقریر اولنانلری جیقردوق جمله ابتدو
ایتدوک مطالع طالعن اوچ یوز اللی بر اولدی
اول حملدن اتوزر اتوزر افنا ایتدوک حوتک
یکرمی بر درجه‌سنه یتشدی بلدکیم طالع حوتدر

اما مخنیسی درجه‌سی بلنمدی درجه‌سی سوایه دندر
مکرکدر طریق اولدر که درجه شمسی خط استوا
بلدکک یردن کیدره سین بر برجک درجه‌سنه
کتوره سنکیم عددی اول مطالع طالع عددینه موافق
اولا یعنی قوسه نظر ایده سین سابقا قوسدن
مطالع خط استوانی نجه الدوکسه بنه بعینه
بو یرده اخی آلنه‌دن سکا اگر قوس اولندن صیدو
کیبسه بو یرده اخی بنه قوس اولندن صیاسن اگر قوس
معکوسدن صایدوکیسه بو یرده اخی قوس معکوسدن
صیاسن اگر اکا تعدیل زیاده قلدوکیسه بو کا اخی
تعدیل زیاده قیله‌سین اگر خط استوایه طفسان

زیاده قلدوکیسه بوکا داخی هم طقسان ارتره سن
اگر یوز سکسان ارتوردوکیسه بوکا داخی یوز سکسان
ارتوره سن اکی یوز یتمش زیاده قلدوکیسه بوکا
داخی اولقدر زیاده قیلسین اگر تعدیل ارتوردو
کیسه بوکا داخی ارتوره سن اگر اندن نقص
ایتدوکیسه بوندن داخی نقصان ایده سن سابقا
اندنجه عمل قلدوکیسه بوانجه داخی ایله قیلسین
بعده اکا مقابله ایده سین تا راست کلنجه قنغی برو
جک قنغی درجه سنده راست کلور درجه سی سوا
آسی اولدور مثلا شمدی اوک یکرمی یدیسنده یکرمی
خیط وضع ایلدک اللی طقوز درجه

قطع ایتدوک قوس معکوسدن اکی یوز یتمش
دخی زیاده ایلدوک اوچ یوز یکرمی طقوز اولدی
بعده اونی کی تعدیلمز وار ایدی زیاده ایتدوک
اوچ یوز قرق بر اولدی مطالع عرض بلد اولدی
و داخی یدی درجه ارتفاعمز وار ایدی یدنجی
مقنطره اوزرینه قودق اون درجه دایر بولندی
بونده داخی اکا قاتدوق اوچ یوز اللی بر اولدی مطا
لع طالع حاصل اولدی بعده درجه سوایه
دوندرمک استرز موری دلوک یکرمی یدنجی
درجه سنده کیدر دلک حوتک اون اوچ درجه سنه
کنوردوک قوسه نظر ایتدوک خیط قطع ایتدوکی
ایتدوکی

يرده كين قوس معكوسدن صايدوق يتمش بش
درجه قطع ايلمش اندن موري افق اوزرينه
قودوق التي درجه تعديل بولندي يتمش بشه
زيادة قلدوق سكسان بر اولدي كه يوز يتمش درجه
قاتدوق اوج يوز اللي بر اولدي بعينه معلوم
اولديكمز درجه سواسي حوتك اون دورت درجه
سيمش وقس علي هذا اما درجه سوا المقدم
سابقا الدوغك مطالع طالع كبي دائر زياده ايتمزسك
هان تعديل زياده قلمايوسه قيلسين اگر نقص
ايتمايوسه نقص ايده سين مثال اخر لعرض مب
درجه دلوك بشنجي مطالع خط استوا اوج يوز

يدي

بجق تعديل نهار اون سكز مطالع بلد اوج يوز
يكرمي التي دايره يكرمي كه مطالع طالع اوج يوز
فرق سكز اما طالع استقرا ايله بلنور طريق بوكه
كه بو مطالع كوروزكه اوايل بروجك قنقسنه
اقربدر مثلا اول حوته اقربدر اول حوتك مطالع
خط استوا ايله اوج اوتوز ايكي تعديل نهاري اون
بر مطالع بلدي اوج يوز قرق اوج مطالع طالعدن
بش درجه الكسك والله اعلم تم

الباب الخامس وعشرون

يعني اون بش باب عاشر بلدر اگر بو طالعك
عاشرن بلمك دلسك قاعده اولدركيم مطالع طالعك

اعلادن طقسانن طرح ایده‌وز طقساندن اکسک
نه قالورسا اولی قوسدن اون درجه صایوزدکی
خیط اوزرینه قویاوز بروجدن قنقی منطقیه قچنجی
درجه‌سنه اوغرایوب قطع ایدرسه اول بروجک اول
مقدارده مرجیبی عاشردر اما نظر ایدرسن عاشره واقع
بروجک سیرنه قوس اولندن قوس آخرینه مدار
نجسه قوس آخرندن قوس اولنه مدار اکا کوره عمل ایدرسن
مثلا مطالع طالعمز اوج یوز اللی بر ادی طقسانن
طرح ایتدوک سکسن بر قالد قسمت قوسه
دوشدی کوردکیم قوسک سیرهی قوس اولندن
واقع اولدی بنم داخی عددی قوس اولندن صایدوق

سکسان

سکسان بره وارنجه خیط وضع ایلدوک منطقه‌دن
نه قطع ایتدیسه اکا کوره حکم ایتدوک والا سیر
برج قوس آخرندن واقع اولورسا اول بابده قلان عددی
اول وقتده قوس آخرندن وارسن نرده تمام اولورسا انی بقا
ایتدوکک عمل ایده‌سن تقریبا عاشر خامل اولور
درجه‌ء شمس دلوک یکرمی یدیسندیکن مطالع
طالعمز اوج یوز اللی بر ایدی طقسانن طرح ایتدوک
سکسان بر قالدی اولی قوسدن سکسن بر درجه
صایدوق خیط اوزرینه وضع ایلدوک برج قوسک
یکرمی اکنجی درجه‌سنه اوغردی بلدککیم عاشر قو
سک یکرمی اکنجی درجه‌سیدر رابع عاشر مقا بلسیدر

سابع كنده مقابلسیدر **مثال آخر** درجهٔ شمس
جدك التسنده مطالع طالع اوج یكرمی سواسی
جدوك یكرم سكزنده بولندی طالع ایچون آن بعد
جدك یكرم سكزینوك عاشر بلمك دكر بو
اوج یوز یكرمی طقسانز طرح ایتدوك اللی التی
باقی قالدی اول قوسدن اللی درجه اوزرینا قو
دوق خیط منقطدن عقربك یكرم اوچنجی درجه
جسی بونك عاشریدر **مثال آخر** شمس حوتك آخرنده
آلتنسنده مطالع طالعنه اوج یوز التمش آلتی طقسا
نزطرح ایتدوك باقی التی قالدی درجه سواسی
حملك اون اكیسنده بولندی تتبعله بلدكم

طالع حملك اون اكسیدر وهم جدولده بعینه
اون ایكی بولندی زیرا حملك اون اكیسنده اون بر درجه
مطالع وار بندن اكسوجك تعدیل وار تعدیل
نقص ایتدوك التی باقی قالدی حملك الت درجه
مطالعنده اون ایكی درجه مطالع بولندی جد
بعده بونك عاشر بلمك دلرور **طریق** بودركه
طقسانز اولنه بو آلتیدن طقسان كدلمز وار دق
دورة طقسان كتوردوك اوج یوز التمش التی اولدی
بعده بو اوج یوز التمش التنك طقسانن طرح ایلدك
باقی ایكی یوز یتمش التی قالدی اول حملدن طقسانز
ویردوك ایكی یوز یتمش قوسده تمام اولدی آلتی

ولده

باقي قالدي حصه جديه دوشدي قوس معكوسدن
كيم جدي اولدر آلت درجه صايدر وخيطاو
زربنيه قودق منقطعه ينه جدينك التنجي درجسنه
اغردي بلدككيم عاشري جدينك التنجي درجه
جسيدر وقس على هذا مثال اخر درجه شمس جوزا
اولنن مطالع طالع اوج يوز التمش اوج درون
طرح ايتدوك اوج باقي قالدي بونك درج سوايي
حملك التسنده بولندي بلدككيم طالع حملك
الت درجسيدر زيرا حملك التسنده بشنجي
درجه مطالع واركي بجق درجه تعديلدر آز
تعديل نقص ايتدوك درج سوايي فصل ربيع

اولدوغچون

اولدوغچون باقي اوج قلدي بلدككيم حملك اوج
درجه مطالعي الت درجه طالعدر بونك
عاشرن بلمك استرز طريق اولدركه
بس بو اوچه بردورت كتوردك كيم اوج يوز
التمشدر اوچه قاتدوق اوج يوز التمش اوج
اولدي طقساننى طرح ايتدوك ايكي يوز يتمش
اوج قالدي اولى قوسدن هر اوج برجه
طقسانر ويردك برج قوسده تمام اولدي اوج
باقي قالدي قسمت جديه دوشدي بو باقي
قالان اوچى جدينك اوچنجي درجسنه قودق
قوس ارتفاعدن ينه هم منطقدن جدينك اوچنجي

بونا جدين طقسان كيتيه عاشر
دكى نجمر

درجه‌سنه اوغردیغی بلدکه کیم بونک عاشری جزینک
اوچنجی درجه‌سیدر اما بونک باقی قالانن کم
جدی اولندن ویردوک یعنی قوس معکوسدن ویر
دوک سری بودر کیم دورت طرح اولندی
قسمت قوس معکوسه یتشدی مطالع طالع اوج
یوز التمشدن اکسوک اولا بدی طقسان
طرح اولندقدن نصکره نکه باقی قالورسه قوس
ارتفاع اولندن ویرلور والا قسمت معکوسه
یتشرسه قوس آخرندن ویریلور وقس علی هذا والله اعلم

الباب السادس عشر فی جهات اربعه

یعنی اون التنجی باب جهات اربعه بلدررکر

دلرسکک

دلرسککیم جهات اربعه بیلسین ارتفاع الغل بعده
موری ارتفاع مقداری مقنطریه قوغل خیط برکت بعده
نظر ایله اول سموتدرکیم قنجی سمت اوزرینه واقع
اولمشدر حفظ ایله اندن نظر ایله سمتک جهتنه زیرا
سمت شرقی جنوبی اولمقو اندر وغربی اولور شمالی او
وانی وشرقی اولب شمالی اولمقو اندر وغربی اولب جنوبی
اولمقو انر اکر شرقی جنوبی اولورسه یاخود غربی الوب
شمالی اولورسه اول وقت اول قوسدن صایلر یعنی خط
مشرق مغرب طرفندن صایلور اکر شرقی الوب شمالی اولورسا
یاخود غربی الوب جنوبی اولورسه اول وقت قوس
معکوسدن صایلور یعنی خط وسط سما طرفندن بعله

بونلر معلوم مدن اولدقده نصف النهار ارتفاعی الدقدن صکره

خیط ارتفاع الدغی درجه اوزرنده برکیب بردخی

بر اوزرینه قوغل شویلکه ربعک مرکزی شمسدن یکا

اوله بعده بو غیری خیطه برشاقول ویاخود برطاش صوغز

اصغل داخی بویره قودوغک ربعک مرکزینک اوکنه

کونشدن یکا طوتغل شویلکه بو الوکده کی طوتدو

غک خیطک ظلی بویر اوزرنده کی ربعک یو

زینه دوشسون وبر الوکله ربعی شویله دندرکلکم

بو الوکده کی خیطک ظلی ربعک خیطنه مطابق اوله سون

تمام مطابق اولدوغی اول وقتن ربعک الکی طرفنه

الکی خطچک برسی خط مشرق مغرب اولور وبریسی

خط وسط سما اولور یعنی نصف النهار اولور بعده

ربعی الوکده الفیل موری مدار حملدن شمال طرفنه

عرض مکه مقداری الت مثلا مکنک عرض یکرمی

بر سندخی موری یکرمی درجه یقار وشمال طرفنه

قوغل مقنطرات تدن اندن نظر ایله قبلسینی بیلجک

شهرک طولی ومکنک طولی بلکل نقدر در اکسینک

ما بین الغل داخی اول ما بین مقداری قوس معلو

مدن درجه صای داخی اول خیط درجه او

زرنیه کتور داخی موری یه نظر ایله قنقی سمت اوزرنه

واقع اولمشلر اول سمت مکه در بعده موری نک

التنه واقع اولان سمت بیل و ولی سمتدن نقدر

قطع ایلمشدر آنی حفظ ایله بینه اول مقدار درجه صایی
اولی قوسدن بعد خیط قالدروب اول درجه اوزرینا
قوغل اول خیطک طغرولغی قبله در مثلا درنده قبله
بلمک استرز جهات اربعه بولدوق بعد ربعی اول
جهات اربعنک بر ربعنک اوزرینا قودوقکیم قبله‌دن
بیلجکمز شهرولک جهتنه مناسبدر بعد مکنک
عرضینک مقدارکه یکرمی بردر مدار حملدن یقار وشمال
طرفنه یکرمی بر درجه اوزرینا موری قودوق بعد
ادرنه‌نک طولن کوردوک ومکنک طولن کوردک
نیمنه‌دی مابین یکرمی ایکی درجه وار بعد طرف
انحرافدن یعنی قوس معکوسدن خیط قالدرب

بیکرم

بیکرمی ایکنجی درجه اوزرینا قودوق اندن موریه
نظر ایتدوک کوردککیم اول سمتدن قرق بش
سمتک اوزرینه واقع اولدی بلدککیم قرق بشنجی سمت
سمت مکه‌در اندن صکره قرق بش درجه قوس اولندن
دق صایدوق یعنی خط مشرق مغرب طرفندن خیط قالدر
بو قرق بش اوزرینا قودوق خیطک طغرولغی نه
قبله اولدی جهات اربعنک بر ربعنک اوزرنده یکون
قس علی هذا

الباب السابع وعشر فی القبلة

یعنی اون یدنجی باب هر کونده قبله بلدر جهات
اربعه بلمدن طرمقیاسیله موری درجه شمسه جهات
وضع ایدرسن بعد اولی قوسدن تمام عرض مقداری

درجه یه آسیلن خیط اوزرینه کتورمسن مؤری کوره سن
چیچی مقنطره اوزرینه دوشر حفظ ایده سین داخی شمسی
کوزه دسن اول مقدار ارتفاع اولدوغنلین بر مقیاس
دکه سن اول مقیاسک ظلّی اول ارتفاعده قبله دوشر
مثلا درجهٔ شمس دلوک اون سکزنده یکن خیط عرض
مب ده شمس دلوک اون قرق سکز درجه سنکا او
زرینه قودوق کوردکیمز مری بیکرمی برنجی مقنطره
اوزرینه واقع اولدی پس اول کونده بیکرمی بر دره
جه ارتفاع اولدوغنلین بر مقیاس دکدک انوک
ظلّی بزه قبله اولدی امّا بلمک کرکدر کیم
قبلسین بیلجکوموز شهرک طولی وعرضی ندر و دا

خی

وداخی مکّنک طولی وعرضی ندر وداخی کورمک کرککیم
السینک طولیله عرضنک اختلافی طولده مدر یا عرضده
مدر زیرا بعض شهرلر وارکه طولده متفق امّا عرضده
مختلف وبعض شهرلر وارکه طولده مختلف امّا عرضده
متفقدر وبعض شهرلر وار وهم طولده وهم عرضده
مختلفدر اولکه طولده متفق وعرضده مختلف در
اول شهرلرک قبلسی جهات اربعه بولندوغی وقتکیم
ایکی خط چکلمشدر برسی خط نصف النهار یعنی خط وسط
سما وبرسی خط مشرق مغربدر اول شهرلرک سمت
قبلسی وحکیلن نصف النهار اوزرینه دوشر واول شهرلرک
مصلیسی نقطهٔ جنوب اولورلر اول شهرلرک عرض مکّه

عرضندن اكثر اولورسه والا اگر مكه نك عرضی اكثر
اكثر اولورسه اول شهرك مصلی سی نقطه شمال اولور
اما اول شهرلر كیم عرضده متفق طولده مختلفدر
اول شهرك سمت قبله سی مدار واحد اوزرینه دوشر
اما شول ظن ایدرلر كه اول شهرلرك سمت قبله سی
خط مشرق مغربه دوشه ایله دكلدر اما شول شهر كیم
هم طولده وهم عرضده مختلف اوله اول شهرك سمت
قبله سی نه خط نصف النهاره و نه خط مشرق مغربه
دوشر لابد انوك قبله سی واجب اولور انحراف اوزرینا
حقیقتلق و بیان بو داخی معلوم اولمق گرك كیم
مكه بزم شرقیمزدر ویا غربیمزدر شمالیمزدر ویا جنوبیمزدر

نوك

بونك هر برینك ایكی صورتی واردر سكز صورته
اولدر اگر طول مكه موافق اوله و عرض مختلف اوله
ایكی صورته اولور شویله كه عرض مكه مختلف اوله
یعنی آرتوق اوله بزوم شهرموز عرضندن اول وقت
مكه بزم شمالی اولور اگر عرض مكه اكسوك اوله
بزم شهرمزك عرضندن مكه بزم جنوبی اولور
اگر عرضده موافق طولده مختلف اوله ایكی صورته
اولور شویله كیم طول مكه بزوم طولمزدن ارتق اوله
مكه بزوم شهرمز شرقی اولور اگر طول مكه بزوم شهرمزدن
اكسوك اوله اول وقتن مكه بزوم شهرمز غربی
اولور اگر طولده و عرضده مختلف اوله اولردرت صورتلو

اولور

بر اولکه طول مکه وعرض مکه بزم شهرمزک
طولندن وعرضندن ارتوق اوله انده مکه بزه
شرقی شمالی اولور بر داخی اولکه طول مکه
وعرض مکه بزم شهرمزک طولندن عرضندن
اکسوک اوله انده مکه بزم غربی جنوبیسی اولور
اگر شویله که طول مکه بزم شهرمزدن ارتوق اوله
اما عرض اکسوک اوله انده مکه بزه شرقی جنوبی
اولور اگر شویله که طول مکه اکسک اوله بزم شهرمزدن
اما عرض ارتوق اوله انده مکه بزم غربی شمالی
اولور طریق اسهل مثلا بزم عرضمزده که قرق
اکیدر سمت مکه قرق بش واقع اولمش درجه شمسی

سمو تدن

سمو تدن قرق بشنجی سمت اوزرینه قودوق آلتنه
نظر ایتملو شمس دلوک اون سکزندیکن مری
یکرمنجی مقنطره اوزرینه واقع اولدی پس اول
کونده یکرمی درجه ارتفاع اولجق مری قرق بشنجی
سمت اوزرندیکن برایلکه بر طاشجوغزی صغل
ربعک اوکنه دتغل دخی دبعی شویله دندرکه
الوکده یکی خیطک کولکسی ربعک ازرنده یکی خیطه
مطابق اولدوغنلین خیطک طغرلوغی راست قبله
اولور ارتفاعک قبل الظهر سه اگر ارتفاع بعد الظهر
اولورسا بو الوکده یکی اصلنی خیطک کولکسی ربعک
اوزرندن خیطی ارقورسنه کریعنی خط قبلیی تتبع

ایدركی خط وسط سما اوزرینا دوشر بز وصرقوق اكیع
ضمنده كه سمت مكه قریشبدر والله اعلم الباب
الثامن وعشره یعنی اون سكزنجی باب
سعه مشرق مغرب بلدلرده اكر دلرسه كیم سعه
مشرقنده بیلاسین موری درجه شمسده وضع ایدوسن
بعده خیط قالدرب افق اوزرینا كتوره سین بعده
نظر ایده سین افق اوزرنده موریتك آلتنه اجزای
سمونتدن قچنجی سمت اوزرینا واقع اولیسه اول قدر
سعه مشرق وار دردیا سین مثلا درجه شمس
حوتك ایكسنده یكن افق اوزرینه كتوردوك
موری التنده دوشن سمته نظر ایتدوك اول سمونده

وبتر

مرئیك ادراكغنه اون بش سمت واقع اولمش معلوم
اولدیكیم اول كوندن اون بش درجه سعه
مشرق وار سعه مغرب داخی بعینه در شمس شمالده
اولیجاق موری نظیرینه كتورب عمل ایده سن والله اعلم
طریق اسهل اكر دلرسك كیم سمونتدن سعه مشرق
ومغرب بیلاسین اول كونك میلنی بیلسین بعده
اول میل مقداری مدار حمل اوزرنده مقنطره صیان
خیط اوزرینا وضع ایده سین كوره سین اولی
قوسدن خیط قچنجی درجه اوزرینا دوشرسین
سعه مشرق اول قدردر وسعه مغرب دخی بعینه
مثلا عرض مبدء سرطان اولنده میلنی یكرم

یکرمی اوچنجی مدار حمل اوزرنده مقنطراتدن یکرمی
اوچنجی مقنطره صیدوق خیط اوزرینه وضع ایتدوك
اولی قوسدن اتوز ایکنجی درجه قطع ایلدی قوس
ارتفاعدن بلدکیم سرطان اقلنده سعة مشرق اولقدر
اولور ایمش وقس علی هذا **الباب التاسع وعشرون**
یعنی اون طقوزنجی باب ارتفاعدن سمتی بلمکه
بلدر اگر دلرسك کیم ارتفاعدن سمت الاسنی درجه
شمس بیلوسیت اندن ارتفاع الاسنی نقدر ایسه
مقنطره اوزرینه کتوره سن آلتنه نظر ایده سن سموتدن
نه واقع اولدیسه اول ارتفاعك اول سمتی اولور مثلا
درجه شمس حوتك دوردنده اون آلتی درجه

ارتفاع آلدوق اون آلتی مقنطره اوزرینه کتردك
کوردوك اولی سموتدن صایدوق اتوزنجی
مقنطره سمتك اوزرینه واقع اولمش بلدکیم اون آلتی
ارتفاع اولیجاق اول حینده اتوز درجه سمت اولور ایمش
واولقدر ارتفاعك سمتی اولدر والله اعلم **الباب عشرون**
یعنی یکرمنجی باب سمتدن ارتفاع بلدرر
اگر دلرسك کیم سمتدن ارتفاع آله سن درجه
شمس بیلسیت اندن ارتفاع آله سن نقدر ایسه اولقدر
سمت اوزرینه قویاسن بعده مری نیك آلتنه نظر
ایده سین مقنطراتدن نه واقع اولدیسه اول سمتك
اول ارتفاعدر مثلا درجه شمس حوتك اکسنده

اتوز درجه ارتفاع آلدق اتوزنجی سمتك اوزرینا
موری وضع ایلدك بعده مورینك آلتنه نظر
ایدوك اون ایکی مقنطره واقع اولمش بلدککیم
اول سمتك ارتفاعی اولدر وقس علی هذا اما
بلمك کرککیم واقع اولن سمتك جهتی ندر شما
لیمدر جنوبیمدر شرقیمدر غربیمدر اکر سمت دایره
اول سموتنه داخل اولورسا شمالیدر داخل
دکولسه جنوبیدر اکر ارتفاع شرقیسه سمت دخی
شرقیدر اکر غربیسه سمت داخی غربیدر وقس علی هذا
مثلا درجه شمس ثورا اولنجی اون دورت درجه
ارتفاعمز وار موری اون درنجی مقنطره اوزرینه

کتردوك لکن دایره اول سموته داخل اولدی بلدککیم
سمتمز شمالیدر وشرقیدر والله اعلم

الباب الحادی وعشرون

یعنی یکرمی برنجی باب شول ارتفاع بلدرکیم سمتی اولمیا
اکر دلرسك کیم ارتفاع سمت سز بلاسین درجه شمس
موری وضع ایله بعده دایره اول سموت اوزرینه
کتورسن بعده مورینك آلتنده مقنطرات دن واقع
اولدیسه انك سمت یوقدر اما شمس برج
شمالیده یکن واقع اولور والا جنوبیده اولمز
مثلا شمس حملك یکرمی سکزنجی درجه سنده یکن موری
دایره اول سموت اوزرینه کتوردوك اوتنجی
مقنطره اوزرینه واقع اولدی معلوم اولدیکم اول

کوند

اول مقدار ارتفاعك سمت اولوقلدر والله اعلم

الباب الثاني وعشرون

يعني بر كوكبك طلوعي يا غروبي يا سمت الرأس اوزرندن كچمسنه
يعني يكرمي ايكنجي باب كيجه نه قدر كچدوكني ونه قدر قالدوغني بيلدرر
كركدركيم كوكبدن نظر ايده سين قنقي يلدز خيط
مسائره اوزرينه كلديسه اول يلدزك مطالعني بيلسين
اندن مطالع نظيري مطالع كوكبدن نقص ايده سن
نكه باقي قالورسه كيجدن اول كچمشدر قجن
مطالع كوكب مطالع بلديدن نقص بليسك باقي
قالن كيجدن باقيدر الله اعلم

الباب الثالث وعشرون

يعني يكرمي اوچنجي باب حصه فجر وحصه شفق بلدرر
اگر دلرسك كيم هر كوننك حصه شفق وحصه فجر

نقدر

نقدر در بيلسين يعني شفق شول قزللق درکه
كنش باتدوغندن صكره كورينور يعني اول قزللق
طولندوغنلين ياستونمازينوك وقتي كيرور روداني
فجر شول اقلقدركه كنش طغمزدن اوكدين منتشر
اولور صبح كاذبدن صكره كون طوغنجيه دكين
امدي اگر بونلروك حصه لرين بلمك دلسك
كركدركيم درجه شمسي بيلسين وتعديل نقل ايدر
بيلسين بعده خيطلكه موري درجه شمسه
وضع ايده سن اگر شمس شمالي منطقه ده اولسه
موري اشغا منطقه نظيرنده كتوره سين اگر
درجه شمس جنوبده ايسه يقارو شمالده عي منطقه

غني

نطیرنه الدیسن بعده خیطله موری قالدرب
اوطی افقدن اون یدنجی مقنطره اوزرینه قویاین
اگرحصه شفق بلمك دلرسك واگرحصه فجر
بلمك دلرسك اون طقوزنجی مقنطره اوزرینه
قویاسن بعده نظرایده سن اوطی قوسدن خیطه
وارنجه نقدرجه قطع ایلمشدر واو کوندن
تعدیل نیسه اکا زیاده قیلسین اگرمیل جنوبی
اولورسه والا اگرمیل شمالی اولورسا تعدیلی
اول بولدوغکدن نقص ایده سن نیه یتشرسه
ونکه باقی قالورسه حصه لری اولقدردر
فجرله شفق علمن بردرهان شول قدردرکه

شفقك

شفقك اون یدنجی مقنطره اوزرینه قونیلور
فجرده اون طقوز درجه ازرینه قونیلور وقیل هذا
بلمك حصه شفق بلمك دلرز درجه شمس
عقربك اولنده خیطله موری اوزرینه وضع
ایتدوك بعده موری منطقده نطیرنه التدکیم
ثور اولدر اندن خیطله موری اوطی افقدن
اون یدنجی مقنطره اوزرینه قودق قوس ارتفاع
نظر ایتدوك خیطه وارنجه اون ایکنجی درجه
بولندی اول اون ایکنجی غه زیاده ایتدوك
یکرمی اوچ اولدی بلدکیم اول کوندن حصه شفق
یکرمی اوچ درجه در اما بو مثالده حصه فجرنجون اون

طقوزنجی مقنطریه قودوق قوس ارتفاعدن خیط
اون بشنجی درجه قطع ایلدی اول اونجی
تعدیل بنانك یادی قلدوق یبکرم آلتی اولدی
بلدکیمز حصه فجر اولقدر الور ایمش اول کونده
وقس علی هذا **اما** بو عمل شول وقتن كرك الور كيم
ربعك يوزنده قوس فجر وقوس شفق موضوع
اولميه اكر بو قوسلر ربعده موضوع اولسه
درجه شمس هر وقتده اوزرلرينه وضع
ايتمكله فجرك شفقك حصه لرى معلوم اولور
مثلا بنه عقرب اوننده حصه شفق بيلمك اولسك
درجه شمس قوزرينه وضع ايدوك شفق قوسنك

اوز

اولی قوسدن خیطمز یبکرمی اوچ مقداری درجه
قطع ایلدی واول اولکی مثالکی بو دانکی
بعینه اولدی یعنی حصه شفق یبکرمی اوچ اولدی
همچنان فجر ازرنده وضع ایدوك یبکرمی آلتی
اولدی نتکیم مقنطرات تله عمل قلدق ایدی والله اعلم
وقس علی هذا

الباب الرابع والعشرون

یعنی یبکرمی دوردنجی باب عصر اولی که
ربعده موضوع اولدوك عملی بلدر اكر دلرسك
كيم آنوكيله عصر بيلسين كركدركيم اولی قوسدن
اول كونك غايت ارتفاعی نقدر سه اولقدر درجه
صياسين اولی قوسدن خيط اوزرينه قياس ايدن

نظر ایدرسن عصر آفاقینک درجلرندن خیطنه
قدر درجه قطع ایدرسه اول کونده اولقدر
ارتفاع قلدوغنلین عصر اولک وقت اولدر
مثلا قوسک اوننله غایت ارتفاعن
بیکرمی آلتی درجه خیط اوزرینه وضع ایتدوک
نظر ایتدوک عصر آفاقینک درجلرندن خیط
اون سکز درجه ارتفاع قلدوغنلین عصر اولکر
وقتدر وبعده درجه شمسی موضوع او
لنمش قوس عصر اوزرینه وضع ایتدوک هیچنان
انده داخی اون سکزنجی مقنطره اوزرینه قا
قع اولدی اکسینوک داخی علی بر بر بینه

موفق

موافق دشدی
والله اعلم
واحکم
م

تمت بعون الله وحسن التوفیق

هذا رسالة عمل اسطرلاب

بسم الله الرحمن الرحیم وبه نستعین

وبعده بو رساله اسطرلابك عملنك تنلكین
بیان ایدر بیکرمی دوره باب اوزرینه در اما اول اسطرلابك
آلتلرینوك اسماآرین ذكر ایدلوم اولا اسطرلابك ارتا
سنده اولان دلوكه قطب ومركز دیرلر واول دلوكه
كچن میخه محور دیرلر واول محوره كچن دكرمیجه پولـ
فلس دیرلر ومحورك دلوكنه كچنه فرس دیرلر
ودخی اسطرلابك كنارنده دایره اوزرینه
بش بش قسمت اولوب عددی یازلمشدر اكا
حجره دیرلر واول دكرمی دایره یه خلقه دیرلر واول

خلقه یاپشمشه امر دیرلر یعنی صحیفلو آنوك ایچنده در
واول كیم خلقه دن طاشره چقمشدر یقاروییه اكا
كرسی دیرلر وشول كه دوكمه ایلكی كبی كرسیه
كچمشدر اكا عروه دیرلر واول خلقه كه عروه یه كچمشدر
اكا عروه دیرلر یعنی اصطرلابی آنوكله آصرلر واول
واول خلقیه كچن ابریشمه ترآبه دیرلر وسول صحیفه
كیم اصطرلابك اوستنده در پاره پاره در اكا
شبكه وعنكبوت دیرلر واول دایره كیم
عنكبوت اوزرنده یازلمشدر بروجلر اكا فلك
منطقة البروج دیرلر وشول خط كیم منطقه دن بروج
كسر حمل اولندن میزان اولنه وارنجه اكا اكا

عموده فلك معدل النهار دیرلر و داخی شول اکریجه
اوجلری سوریجه که شبکه‌ده وار در اکا شظایای
کواکب دیرلر یعنی یلدزلر شظیلری دمك اولور زیرا که
یلدزلر آنده مرکز اولمشدر فلك برجنده و داخی شول
منطقه دایره‌سنده جدی اولندن سوریجه طاشره‌یه
چیقمشدر اکا مری دیرلر زیرا که ذره جلری بر بر
کوستریجیدر و داخی شول عنکبوت اوزرنده یومریجه
کم عنکبوتی انوکله دوندررلر اکا مری فلك البروج
و اصطرلابك اردنه الامر و ظهر اصطرلاب دیرلر
و شول کم اصطرلاب آردنده مسطر جدول کبی
و آرخدر اکا عضاده دیرو انوك ایکی طرفنده بر کنمش بریخ

پارسینه هدفتان دیرلر و داخی شظیه تان دیرلر و قایمه
داخی دیرلر و انده دلوجکلر ثقبتان دیرلر و شول خطلر کم
اصطرلاب اردنده بر برن کسمشدر یعنی بر بربع ایلمشدر
انلره زوایای قایمه دیرلر و خط نصف النهار دیرلر و خط زوال
داخی دیرلر اما یقارو کرسیدن انوب مرکزی کسوب
اسفل طرفنه کلنه خط نصف النهار دیرلر و خط و
سط اوسط سما دیرلر و انی ارقورسنه کسن خطه
خط مشرق و مغرب دیرلر و شول خطلرکم خط
مشرقدن اولندن خط جنوبیه و علاقیه دکین بش
بش قسمت اولوب طقسانه دکین یازلمشدر اکا اجزای
ارتفاع شرقی دیرلر و شول خطلرکه خط مغربدن اولندن

یه جنوبه علاقه طرفندن بش بش طقسانه طقسانه
دکین یازلمشدر اکا ارتفاع غربی دیرلر سرجمله بوی سکسان
درجه الورو بو مذکور ارتفاعلر مقابله سنده
اجزای ظلّلر یازلمشدر یعنی ارتفاع بوجدولکجه تحریر
مقیاس کلکیسی بیره دوشر بیر اوزرنده یاخود طامرش
اوزرنده ویا دیوارده قازوق ویا میخ اولسه برقاچ
یاخود آدم بویی قدر اولسه یاخود التمش درجه اولسه
ارتفاعه قرشو یازلمشدر اول ظلّلر اصابع یاخود اقدام
اولا و یاخود اجزای ستینی اولا اکر دلرسکیم
بیلسین عضاده قرقبش ارتفاع اوزرنده قویسن
اکر عضاده نک اشغاسی اون ایکی جزء اوزرنده دوشرسه

اول ظلّ اصابعدر اکر یدی یاخود التی بچق اوزرنده دو
شرسه اول ظلّ اقدامدر اکر التمش جزء اوزرنده دو
شرسه اول ظلّ ستیندر و آنجق ظلّ مستعملدر و داخی اکا
نصف قطر دایره دیرلر یعنی دایره نک یاریم قطری مقداریدر
و اکا شخص طویل دیرلر اول ظلّ که اصابعدر اول برقرش
مخنددر که بیره دکرلر بر قارش اون ایکی برمق اولور انوکچون
اکا ظلّ اصابع دیرلر و داخی اول ظلّ که اقدامدر انکیم
بره دکرلر آدم بوینجا اوزون شیئ رسمنده چوولمش
میخ اولور اول میخ کیم بیره دکرلر مقصودلری
انونک کلکسینی بلمکدر کنش طغوب تا باتنجه بو ظلّ
کیم اقدامدر یدی یاخود آلتی بچق ایاق اولور زیراکه

هر کشینک بوتی کندو ایاغیله یدی یاخود التیجه
ایاق اولور و هر کشینک قریشی کندو برمغیله اون ایکی بارمق
اولور و شول ظل که ستینی دیرلر اول میخک وزنی
تمام دایره نک قطرینوک یاری سنجه اولور زیرا تمام
دایر فلک اوج یوز التمش درجه در ربع دایری
طقسان در طقسان درجه نک جیبی التمش درجه اولور
اول ربع قوسک کیم طقسان درجه در التمش جیبی اولور اکا
ربع دایری قطری دیرلر و شخص طویل دیرلر و اول
مذکور ظل که دورلو ایازیا و یا مسطره یا بلوردر بر ظل
مبسوط و ظل مستویه دیرلر شول ظل کیم شخص
یعنی میخ کبی بیر یوزنک موازی افق اوزرینه دوکلمش

اولا

اولا کنش طغیجق اول میخه طوقینور ظل وزرا اوزرینه
دوشنور آنونکیچون ظل مبسوط دیرلر و ارتفاع برابر
یوردکیچون مستوی دیرلر و شول میخ کیم دیوار
اوزرینه بر کنمشدر کنش اکا طوقینور ظلی اشغا
دوشر اکا ظل معکوس دیرلر و اول ظل کیم ستینیدن
اینر اول ظل معکوسه ظل منتصب داخی دیرلر کیم
آدی وار در ظل معکوس و ظل منتصب دیرلر [illegible] و بر
درلو داخی اول ظل کیم موازی افق اوزرینه وار
تفاع اوزرینه یورر اکا مبسوط دیرلر و اول ظل
کیم تمام ارتفاع اوزرینه یورر اکا ظل معکوس
دیرلر مثلا ارتفاعمز ل و ظل یمر بو ظله ظل مبسوط

وظل موازی ارتفاع دیرلر و بو اتوز ارتفاعی طقساندن
کیدردك التمش قالور کوردك ظل جدولنده
التمشله ظل الدوق التمشك ظل بعددر ونو بوکا
ظل معکوس دیرلر زیرا کیم اتوز ارتفاعك تما
میلی التندی طقسانه دکین والله اعلم احکم
نیسانه اصطرلابك شرحینه کلالم ودخی اول شکلده
التنده اولان صحیفلرده کیم هر برسنده اوچ دا
یره وار کیم مرکزلری قطبدندر کیجیسنه مدار
راس سرطان دیرلر زیرا کیم سرطان برجنك اوچلی
دائما اول دائره اوزرنده دونر وارتا انجی دایره
مدار راس حمل میزان دیرلر اندن حمل میزان برجنك

اوچ

اوچلی دائما آنوك اوزرنده دونر واندن بویك دایره سنه
مدار راس الجدی دیرلر دائما جدی برجنك اوچلی
آنوك اوزرنده یوریر ودخی هر صحیفده ایکی خط
وار کیم دایری تربیع ایلمشدر اول خطکیم علاقدن
ایزا کا خط علاقه وجنوب شمال دیرلر اما شول
خط کیم مرکزدن علاقیه دکین دیرلر اکا نصف
النهار و وسط سما وخط زوال دیرلر و اول خط
کیم مرکزدن اصطرلابك التنده در اکا خط وتد الارض
و شمال دیرلر و اول خط کیم وسط مشرقدن
کلور وسط مغربه واریر خط مشرق مغرب
وخط استواء معدل النهار دیرلر زیرا کیم دایم

انده یکجه کندن برابر اولور و شول دایره لرکیم دایم
افق مشرق اوستنده یازلمشدر تمام طقسانه
وارنجه اول دایره لرک کیمیسی تمام دائره یازیلور
وکیمیسی یارم دایره لردر عددلری آرلرنده
یازلمشدر اضطرلاب قسمتنجه اکر بش یازلسه آکا
خمسی دیرلر اکر آلتی یازلسه آکا سدسی دیرلر
اکر اوچ اوچ یازلسه آکا ثلثی دیرلر اکر
ایکی ایکی یازلسه آکا نصفی دیرلر اکر بر بر یازلسه آکا
کاملی دیرلر شبکه ومنطقة البروج نه قسمتله
یازلمش ایسه صحیفلرنده دخی مقنطراتلرنده شیله
یازیلور و داخی شول مقنطرات دایرلری کیم مشرق

وصحیفلرده

افق

افق خط اوستنده نصف نهاره علاقه دکندر
اما مقنطرات شرقی دیرلر و شول دایره لرکیم نصف
نهاردن و علاقه دن مغرب خطنه دکیندر اما مقنطرات
غربی دیرلر و شول دائره لرکیم افق مشرق مغرب
وخط مشرق مغرب وخط استواء لیل نهاردن اشاغه
یازلمشدر اما ساعتلر دائرسی وقوسلر دائره
دیرلر اولورنده معوجه وزمانیه یازیلودر
وتد الارض داخی ساعات قوسلرن صایلور
بو مذکور ساعتلرک اولی مغربدن تا مشرق
افقنه دکن خط معدل النهاردن معتبردر بو ساعات
دایره لرکیم ساعات زمانیه در سرطان دایرسندن جدی

دایر سنه و تاریخه قوس جوغرلردر و اکا یاجوج
لردیرلر والسلام **وبعده** دورت فصل شرح ایدلوم
واول یکرمی درت بابدر یعنی قپولر ومسئله
اول بابلر شولر مهم اشلیچون درلردن مستغنی

الباب الأول

کنش ارتفاعن و داخی یلدزلر ارتفاعن و دا
خی ندکلو ارتفاعن الجق نسنلر و ارسیه آنی بلدرر

الباب الثانی

طالع بلدرکیم کنشک و یلدزلرک ارتفاعندن

الباب الثالث

کنشک درجه سن برابر اتمکه بلدرر یعنی موافق

اولمسه

اولمسه اصطرلاب قسمتندن که آسان ایدر

الباب الرابع

مقنطرات درجلرن معدل ایدوب دونزتمکی بلدرر
موافق اولمسه اصطرلاب قسمتندن

الباب الخامس

طالع درجسن معدل ایدوب دونزتمکین بلدرر
کی موافق اولمسه اسطرلاب قسمتندن

الباب السادس

فلك برجلرن و دائرلرین بلدرر یعنی کنش
و یلدزلر طغدوغی وقتی ارتفاع وقتنه دکین
هر نه کچسه انکا دایردیرلر و ارتفاعدن باتدوغی

وقته دکن ودآخی کجمش مستویه ومعوجه زمانلرن
بلدرر کنش ویلدز طوغدوغنده ارتفاعه دکن
وارتفاعدن طولنتیجه دکن عنت

الباب السابع

کجمش ساعات زمانیلری بلدرر کنشک ویلدزک طوغدوغنده
ارتفاعه دکین وارتفاعدن طولنتیجه دکن کیجه وکندزده

الباب الثامن

زمانیه ساعتلرین وکسورلرین بلدرر تحصیح صحیح
تمام کلمسه اصطرلابده اثری معدل یدوب صحیح ایدر

الباب التاسع

طالع وتدلوین وانی درتمکن بلدرر

الباب العاشر

الباب العاشر

یلدزلرک بعدلرین بلدرر معدل النهاردن یعنی

الباب الثانی وعشر العاشر

کنش میلن بلدرر شمالی وجنوبی ونقدردر

الباب الثالث وعشر الحادی

یلدزلر قنغی درجه ایله طوغر وقنغی درجه ایله کوکک
اورتاسینه وارر وقنغی درجه ایله طولسوزانی بلدرر

الباب الثالث عشر الثانی

شهرلر واقلیملر عرضلرین ونصف نهارک غایت ارتفاعن بلدرر

الباب الرابع وعشر الثالث

کنشک ویلدزلرک تعدیل نهارن بلدرر

الباب الخامس وعشر

كنشك ويلدزلرك قوسلرين بلدرر

كيجه وكندزلرده عيان ايدرر

الباب السادس وعشر

خط استوايه قنقي اقليم مطالعينك مطرلا

بك قنقي صحيفسنده درلسكزانني بلدرر

الباب السابع وعشر

مطالع درجلرين درجه سوايه دندر مكن بلدرر

الباب الثامن وعشر

بويل طالعندن بربيل طالعن بلمك برى برى

ادرنجه يكي ييلك دكن الخ بلدرر

ييله

الباب التاسع عشر

الباب التاسع وعشر

فجر طغدوغى وشفق طولندوغى بلدرر

الباب والعشرون

نصف نهار حطن بلدرر

الباب الحادي والعشرون

ارتفاع علوطللريني بلدرر

الباب الثاني والعشرون

اكندونك اول وقتن وآخر وقتن بلدرر

الباب الثالث والعشرون

عمودلره ميللره ومنارهلره واغجلر ارتفاعن بلدرركيم

انوك دپاسندن طاش براغنجاق آينه دبنه دوش

الباب الرابع والعشرون

شول شخصلر ارتفاعن بلدررکیم دیا سندت
طاش برقسلرد بینه دوشمکه امکان اولمیه [illegible]
والله اعلم واحکم کلدك اولکه فصلك اول بابی

الباب الاول

یعنی اولکه باب کنشك ویلدزلرك ارتفاعن
بلدرر وداخی بوکا بکزر نسنه که وآرتسیه دوکلو
سینولک ارتفاعن بلدرر **قچن** دلسك دو
مذکور نسنلرولك ارتفاعلرين آله سن اصطرلابی
ساعالوکه اماقویا سین وارقاسین کونشه دندو
رسین وعضادهٔ صولکوکله ساغه وصوله

دندوره سین

دندوره سین ارتفاع درجلری اوزرینه حتی کیم عضا
دەنك هدفسی کونشه برابر اولا تا کیم یقارو
دغی هدفنك ظلی اشغادا غی هدفنك اوزرینه
تمام مطابق اولا کونشك شعاعی یقارو هدفنك
دلوکندن چیقا عضادەنك یاشی اول حینده قنقی
درجه ده طوررسه اکا کنش ویلدز ارتفاعی دیرلر
بعده مشرق اولندن بش بش صایین عضادیه
اکر کنش یا آخر یلدزلر نصف نهار خطیله
مشرق اراسنده اولسه اکا ارتفاع شرقی دیرلر
واکر کنش ویلدزلرکیم ارتفاعن الورسین
مغربله نصف نهار خطی اراسنده اولسه

اما ارتفاع عرض دیرلر مغرب اولندن عشاء دور

دوغی یره دکن میا سین هر نیسه اما ارتفاع عرض

دیرلر اکر بلوت الوب کنش قرصی بلوت التندن

کورینورسا اضطرلابی صاقو یاسین و بر کوزک

یومماسین و عشاء ساعته صوله دوندورسین

حتی کیم کنشک قرصی کورینه و عشاء دخی

باشقنقی درجه واقع اولورسه ارتفاع اولدر

و یلدزلر و عمودلر و میللر و انجلو و درکلر

و منارهلر و دیوارلر ارتفاعی بو رسمله النور

جمیعسی والسلام **اکر** دلرسکیم بولار تفاع

شرقیمیدر و یاخود غربیمیدر بیلسی کنش نصف نهار

حطنه

حطنه یقینی اولیجاق کوزه دی سین کیم غایت

یقین اولیجاق ارتفاع آله سین حفظ ایدسن بر لحظه

اکلنه سین بنه دفعه ارتفاع آله سین اکر اکنجی

ارتفاع اولکیدن آز اولورسا اولکی ارتفاع غربیدر

اکر اکنجی ارتفاع اولکیدن چوق اولورسا اول

ارتفاع شرقیدر **اکر** دلرسکیم غایت ارتفاعی بیلسین

کنشی و یلدزلری حتی کیم زواله یقینی کل ارتفاع آله

سین کورسین دفعاتله اکر اکنجی ارتفاعدن

اکسلدیسه اولکسی غایت ارتفاعدر

الباب الثانی والثانی

یعنی اکنجی بابدن ارتفاعدن طالع جیقرمق بلدر

کنشدن و یلدزلردن ارتفاع آله سن نه قدر
درجه حفظ ایده سین اگر ارتفاع شرقیسه
مشرق افقندن مقنطرات صایاسین ارتفاع مقدار درجه
هر برینه یتشه مقنطرات اوزرنده مرکب برله
علامت ایده سین و کنشك قنغی برجك قنغی در
جسنده ده بیلسین عنکبوتك منطقه سنده
وبر و چارنده آنده داخی علامت ایده سین
بعده عنکبوتی دندراسین کنشك درجه سینك
علامتنی مقنطرات علامتنك اوزرینه کتوره سن
حتی که منطبق اوله بعده افق مشرقه نظر ایده سین
قنغی برج و قنغی درجه کم افق مشرق اوزرینه دوشمشدر

اول برجك

اول برجك اول درجه سی طالعدر اما ارتفاع قنغی
طالع دیرلر یلدزلرده کذلك داخی طالعی بو رسمله بیلنور والله اعلم

الباب الثالث

یعنی اوچنجی باب کنشك حوتی معدل ایدوب دخی تمکین
یلدزلر موافق اولمسه اصطرلاب قسمنده ارتفاع
آلاسن و داخی شول درجه یه قویاسن کم کنش آنی
کچمشدر ارتفاع مشرقنده قوطر ایسه یعنی نصف نهار خطی
افقی مشرقی اراسنده شرقی مقنطره اوزرینه قویاسن
اکر کنش یا آخود یلدز ارتفاعی مغرب طرفنده ایسه غربی
مقنطره اوزرینه قویاسین موری اوزرنده مجره درجه
لرنده علامت ایده سین بعده مقنطرات ارتفاعی اوزرینه

قوبا سینی اول درجه‌یه کیم کنش آکا ایرشمامشدر اجزاء
اصله وهر نه کیم خارجدن اولسه آکا اجزاء تعدیل
دیرلر موریء عنکبوتیله اول علامتدن یکادن دوزرسن
حتی موری یرینه اجزاء تعدیل قالدرجه کیدره کنش
درجه‌سی اول وقتده کلور اول مقنطراة درجه‌سی اوزرینه
دوشر آنوکله اوزرینه علامت ایدوب صقله اشبو مثال
اوزرینه فرض ایدلوم که لو صحیفه‌سنده ثوربرجنک
اون آلتی درجه‌سنده ارتفاع شرقی کد درجه شرقی
ثوربرجنده یب درجه‌سن قوبالوم کد مقنطراة اوزرینه
ذیرا کیم یب یاقنده یو درجه‌یه وموریه علامت
ادلوم اجزاء حجرده تعال ثوربرجنک یح درجه‌سن

قوبالوم

قوبالوم کد مقنطراة اوزرینه موری یرندن
دله درجه زائل اولور آنکا اصل دیرلر بعده ضرب
ایده‌لوم اول اکی درجه‌یی اون سکزده جمله اون
آلتی اراسنده کیم کنشده آنی اون سکزه اورمامدر
زیرا بز کنشی ثوربرجینک اون آلتی درجه‌سنده فرض ایتدوک
ثوربرجنده دله درجه و دقیقه هرنه حاصل اولسه
البته قسمت ایله سین برنجی درجه جیقر آکا اجزاء تعدیل
ره سین دیرلر موری اول علامتدن یکا برنجی درجه دوندر
ثوربرجنک اون آلتی درجه‌سی بیکرمی دوردن ارتفاعی دوشر
منطبق اولور بعده اوزرینه علامت ایله ثوربرجنک درجه‌سنده والله اعلم

الباب الرابع

یعنی جدول بیجی باب مقنطرات دیرجلرین
تحریر ایدرو معدل ایدر موافق ولمسنه اصطرلابی
قسمتنده کنش درجسنی شول مقنطرات اوزرینه
قویاسن کیم ارتفاعدن آز اوله و موریه علامت ایده سن
مجردهٔ جلرنده بعده کنش درجسنی دوندوره سن
شول ارتفاع اوزرینه کیم ارتفاعدن چق اوله بعده موری
یرندن نقدر کتدیسه انکا اجزای اصلی دیرلر بعده کوره سن ارتفاع عکس
اول ارتفاع اراسنده نکیم وار ارتفاع کزدن ارتوق
نقدر سه آنی اجزای اصله ضرب ایده سن والتیه قسمت
ایده سن نکه قسمتدن حاصل اوله انکا اجزای تعدیل
دیرلر بعده کنش درجسن ارتفاع اوزرینه قویاسن اشبو مثال

اوزرینه

اوزرینه فرض ایدلوم که کنش لو عرض صحیفسنده
ثور برجنک ح درجه سنده وارتفاع کو درجه کنش درجسن
کد مقنطرات اوزرینه قویالم وموری مجردده علامت
ایدلوم بعده کنش درجسنی ل درجه مقنطرات
اوزرینه قودوق ینه موری مجردده علامت ایدوک
نظر ایدوک موری یرندن یدی بچوق درجه کتمش
انکا اجزای اصلی دیرلر بعده ضرب ایدوک شول کیم
فصلی بو در د بیکرمی آلتی ارتفاعیله ثور برجنک
ارتفاعی اراسنده بو در د درجه یدی بچوق درجه یه
ضرب ایتدوک والتیه قسمت ایده سن نکم حاصل اولورسا
انکا اجزای تعدیل دیرلر دور ه بعده موری بش درجه

اول علامتدن یکادندوروك ثور برجنبك اون سکز
درجه‌سی کیم کنشك درجه‌سی یریدر ثور برجنده ییکرمی
التی ارتفاع اوزرینه دوشب منطبق اولور مقنطره‌دا
یرمی تسلیه والله اعلم الباب الخامس
یعنی بشنجی باب طالع درجه‌سین و کسورن معدل
ایدوب دنمکن بلدر موافق اولمسه اصطرلاب
قسمتنده اکر نطاق فلك بروج درجه‌لرنده بر نقطه
دوشسه اکی خط آراسنده قسمتلرندن اول نقطه‌ای
زرینه علامت ایده سن و داخی مو ریه جرد
علامت ایده سن بعده قویاسن اول درجه‌یه منطقه
قسمتلرندنکی طالع درجه‌سی اندن کجمشدر افق مشرق اوزرینه

ینه علامت

ینه علامت ایده سن بعده موری اوزرینه نظر ایده سن
کورسنکیم موری نقدر درجه‌یه کیتدی هر نسنه‌ایسه انکا اجزای
تعدیل بعده طالعك اول درجه‌سین قویاسن مشرق افقی
اوزرینه منطقه فلك بروجدن طالعك قسمتنك
اجزاء درجه‌سیدر بعده کورسین موری اجزای نندن
نقدر درجه کیتمشدر اول درجه‌لری اجزای اصلی دیرلر
بعده اول اجزای اصلی الهیته ضرب ایده سن اجزای
اصلیه قسمت ایده سن قسمتدن چیقنلری طالع کجدوکی
درجه اوزرینه زیاده ایده سن هر نکیم اولسه اول درجه
معدلدر طالعك کیم افق اوزرینه دوشب منطبق
اولوبدر تنبیه شاك اوزرینه عرض لو صحیفه‌سنده

کنش نورونك اوز کز درجسنده بو سکیزی درجه
اون سکز مقنطره اوزرینه قودوق مشرق افقی اوزرینه
برنقطه دوشدی فلك بروجدن جوزا برجنك
اون سکیز درجسیله ارآسنده اولا افق مشرق
اوزرینه دوشن درجه اوزرینه علامت
ایدوك وصورییه داخی علامت ایدوك اجزای
بجرده بعد طالع جوزا درجسینك مشرق افقی
اوزرینه قودوق صوری یرندن اوج درجه کندی
بوکا اجزای تعدیل دیرلر بعده جوزا برجنك اون کز
درجه سنی جوزا برجنك مشرق افقی اوزرینه
صوری یرندن التی درجه کندی بوکا اجزای

اصل

دیرلر بعده اوج درجه تعدیل التیه ضرب ایتدوك
واجزای اصله قسمت ایتدوك اوج درجه خارج
اولدی بو اوج درجه جوزا برجنك اون اکی درجسنه
زیاده ایتدوك جوزا برجنك اون بش درجه طالع

الباب السادس

یعنی التنجی باب دایری بلدلر کنش طوغب ویلدزلر
طوغبا تدوقلری وقتدن ارتفاع الننی وقته دکین
اکر دلرسك کیم کنش ویا خود یلدزلر شطیه سن
ارتفاع قدر نجه مقنطرات اوزرینه قویاسین صوریه
علامت ایده سن بجرده بعد عنکبوتی تولیه دوندر
مغرب دن مشرق طرفنه حتی کیم کنش یا خود یلدزلر درجه سی

شرق افقنه اوزرینه دوشه کورسن مویری علامت یرندن
نقدر کتمشلر بعده اجزای بحره درجه لرندن مقیاس
مویریه دکین نقدر درجه ایسه اکا دایرلرده دیرلر
کنش یاخود یلدز طوغدوغندن صکره یاخود باتدوغندن
صکره ارتفاع وقتنه دکین اکر کیجیسه کوکب و یلدز
شطیه سنی ارتفاع اوزرینه قویاسن مقنطراتده
ومویری اوزرینه علامت ایدیسن وعنکبوتی نواحی
بروجی اوزرینه دوندوراسن کنش درجه سنک نظیری
مشرق افقنه اوزرینه منطبق اولوب کوره سن کیم مویری
یرندن نقدر درجه کتمشدر اکا دایره دیرلر ارتفاع وقتنه
دکین اولقدر درجه کچمشدر یاخود عنکبوتی خلاف

نواحی

نواحی دندوره سن حتی کیم دونه یلدز شطیه سی
باشی مغرب افقنه دوشب منطبق اوله کوره سنکیم مویری
نه قدر درجه کیدر اجزای بحره دن اکا دایرلر درلر فلک
بروجدن یلدز باتدوغی وقتدن ارتفاع وقتنه دکین
دایرلردن هر اون بش درجه ساعت مستویه
اولور وهر درجه دورت دقیقه اولور والله اعلم

الباب السابع

یعنی یدنجی باب ساعات زمانیه بلدرمکیجون
وکنش ارتفاع وقتنه دکین وداخی مذکور ساعتلرك
اجزالرین بلدرر کنش درجه سنی یاخود یلدز شطیه
سنی ارتفاع مثلی اوزرینه قویاسن مقنطراتده

بعده نظر ایدی سی کنش درجه سنك نظیرنه اگر کندز
ایسه یلدز ایله عمل ایدرسن واگر کیجه ایسه
کنش درجسنه نظر ایدرسن ساعات زمانیه قوسی
خطلرندن اوزرینه یاخود آسنه هر نقدر ساعتسه
اول ساعات زمانیه در کیم کندزدن کچمشدر ارتفاع وقتنه
دکن اما اجزای ساعات بلمك استسك اول دایره سینوك
اولنه قویاسن درجه شمسیه ومورییا اوزرینه نجوه
علامت ایدرسن وعنکبوت دوندرورسن کنش درجه
سنك نظیری اول ساعتك اخرد ایرسنه کله
علامتده مورییه دکن میاسن نقدر درجسه
اجزای جره جلرندن اول اجزاسیدر اول ساعتك

زمانیه

زمانیه نك کیم کندزدن کچمشدر اگر کنش درجسی قوسه
زمانیه ساعتلری اوزرینه اول ساعتلر کیجدن
کچمشدر اما شول ساعات زمانیه کیم عضاده
اوزرنده یازلمشدر فجر ساعت کچمشدر ساعات
زمانیه دن عضاده اولکونك غایت ارتفاعی
اوزرینه قویاسن وکنش یوزنا دوندرورسین
حتی کیم هدفه کلکیسه اوجته فتقی ساعات
اوزرینه دوشبدر اگر نصف نهاردن اولسه
یعنی کندزدن اول وقته دکن اول دکلو ساعت
کچمشدر اگر نصف نهاردن صکره ایسه کنش
باتمغینه دك اولقدر ساعات قالمشدر والله اعلم

الباب الثامن يعني سكزنجي باب كسور ساعات

معدل ايتمكن بلدر اگر ساعات صحيح تمام اولمسه

اگر گنش درجه سي يا نظيري ساعات خطلرينك اورتا

سينه دوشسه موريه اجزاى جيبده علامت

ايدرسن بعده گنش درجه سندن نظيري درجه

سينه انكجي ساعات اورتا سينه ايلدرسن گورسنكيم موري

يرندن نقدر درجه گتمشدر اجزاى جيبده اكا

تعديل جيبلر لرونيا موريه علامت ايلرسن

اجزاى

اجزاى جيبده بعده نيه گنش نظيري درجه سي

ساعاتك اولنه قو ياسن كتور موري يرندن

نقدر كيم نقدر گتمشدر اكا اجزاى اصل ديرلر بعده

اجزاى

اجزاى تعديل اجزاى اصله قسمت ايدرسن گوررسن

موري يرندن نكيم قسمتدن حاصل اولسه انكجي

ساعات اوزرنيه زياده قيلرسن انكجي ساعات

زمانيه حاصل اولا اشبو مثال كبي عرض لو

صحيفستده گنش ثورك اون سكز درجه سنده

فرض ايتدوك وبوني اون سكز مقنطره افزيه

فوق درجه گنش نظيري اولله انكجي ساعت

اورتا سينه دوشدي وموريه علامت ايتدوك

بعده گنش نظيري درجه سين انكجي ساعت اخرينه

كتوردوك موري يرندن اون درجه گتدي

بوكا اجزاى تعديل ديدوك بعده گنش نظيري درجه

جيبي

درجه

اول ساعت آخرنیه دندرجه وکموري برندن اون

کتدي بوکا اجزای اصل دیدوک اجزای اصل اجزای

تعدیله قسمت ایتدوك اللي دقیقه حاصل اولدي

اني اول ساعت اجزائنیه زیاده ایتدوك بو ساعت

واللي دقیقه حاصل اولدي اولدرکیم کنه درجه

کچیدار تفاع وقتنه دکن **الباب التاسع**

یعنی طقوزنجي باب طالع وتدلرین وحانی

طالع اولرن بلدرر اکر دلرسککیم

طالع درجسن دوزه سن ارتفاع مقنطرات اوزرینه

قویاسن افق مشرق اوزرینه ~~قویاسن~~ هرقنقي

برجك اول درجسیدور شول ساعت طالع اول برجك

اول درجسیدر و مغرب افقی اوزرینه دوشن درجه

طالعك یدنجي وتد در و اول درجه کیم وتد ارض

اوزرینه دوشمشدر اول طالعك دوردنجي وتددر

و اول درجه کیم خط نصف نهار اوزرینه

دوشمشدر اول طالعك اونجي وتد در بو مذکور

طالعك دورت وتددر بعده مغرب خطي اوزرینه

دوشن درجي اکنجي ساعت اوزرینه قویاسن

اول درجه کیم وسط سما اوزرینه دوشمشدر

اول طالعك اونبرنجي اویدر و خط وتد ارض

اوزرنه دوشن طالعك بشنجي اویدر بعده

درجه مغربي وردنجي ساعت اوزرینه قویاسن

اول درجه كيم وسط سما اوزرينه دوتمشدر اول طالعك
اوننجى اويدر شول درجه كيم وتد ارض اوزرينه
دوشيدر اول طالعك التنجى اويدر بعده طالع درجه
سن اوننجى ساعت اوزرينه قويا سن اول درجه كيم
خط وسط سما اوزرينه دوشر طالعك طقوزنجى
اويدر وشول درجه وتد ارض اوزرينه دوشر
طالعك اوچنجى اويدر بعده بنه طالع درجه
سن سكزنجى ساعت اوزرينه قويا سن شول درجه كيم
وسط سما اوزرينه دوشر طالعك سكزنجى اويدر اشبو وجهله
وضع ايدوب عمل ايتسلر طالعك اون ايكنجى و يدنجى اولر معلوم اولور
الباب العاشر كنشك درجه سنك ميلن بلدرر اكر

كنشك

كنشك درجه سنى خط وسط سما اوزرينه علامت
ايدرسن وياخود يلدزلر شطيه سنى بعده نظر ايدرسن
نقدر درجه وار ايسه اوكله مدار حمل دايره سى راسندن
ارتفاع مقنطراتدن يعنى مقنطره اجزاسندن مرتبه
اكا ميل شمس ديرلر اكر كنشك درجه سى اول وسط
سمايه قووشمزدن بعد ديرلر كرك يلدزلر شطيه سى اولسون
كرك كنشك اولسون زيرا كم منجملر بعدلرى وميلى
دايم راس حملدن دوترلر اكر مدار سرطان ايله
مدار حمل ارا سنده اولسه شماليدر اكر مدار حمل ايله
مدار جدى ارا سنده اولسه جنوبى ديرلر والله اعلم
الباب الحادى وعشر يعنى اون برنجى باب يلدزلر بعدلرين بلدرر

معدل النهاردن مرقنقي يلدزي دلوسك وسط سما
اوزرينه قوياسنالر ص نقطسي وصحيفه كرى
ارآسينه دوشديسه اول يلدز شماليدر واكر
يلدز شطيه سي ص نقطسيله حرفا صحيفسي
يعني جدي دايرهسي ارسنه دوشديسه اول
جنوبيدر سمت رأسدن اكر يلدز شطيه سي حمل دايرهسنه
دكن مقنطرات اجزالرندن نقدر حاصل اولسه اول
يلدزلر بعيديدر معدل النهاردن يعني حمل دايرهسندن
واول يلدز شطيهسي برجلر منطقهسي ايچنده اولسه
اول يلدزلر شماليدر واكر يلدزلر شطيهسي حمل منطقسندن
خارج اولسه اول يلدزلر جنوبيدر **الباب الثاني وعشر**

يعني اون ايكنجي باب يلدزلر قنقي درجيله طوغر وقنقي درجيله
خط وسط سمايه قارر وقنقي درجيله باتر انلري بيلدرر
اكر دلرسك يلدز شطيه سني مشرقا فقي اوزرنيه قويا سن
نظر ايده سن قنقي درجه دوشر منطقة بروجدن اول
درجه سيله طوغر بعده ينه اول يلدز شطيه سني مغرب افقي
اوزرينا قوياسن كوره سن قنقي برجك درجسنه
دوشر مغرب خطا اوزرينه ينه اول يلدز اول درجيله
طولينور اكر يلدز شطيه سي وسط سما ارتفاعنه كتوره سن
قنقي درجيله كلور اجزاي بروجدن وسط سماده موافقه معلوم اولور
الباب الثالث وعشر يعني اون اوچنجي باب شهرلر
عرضلرن ونصف نهار برنده اولان ارتفاعلرينك غايتن بيلدرر

اكر دلرسك بلاسن او كون لوك ارتفاعن الاسن كنشك درجسنك
ميلني بلسين اكر ميل شمالي اول ميل غايت ارتفاعدن
طرح ايده سن اكر ميل جنوبي اولسه غايت اوزرينه زياده
ايده سن نقدر الورسه انى طقساندن كيدره سن
نكه باقي قالورسه اول شهرك اول اقليمك عرض
بلدى اولور نوع اخر قنقى بلدك كيم دلرسك غايت
بيلسين معدل النهاردن بوينداكي شمس على كبي
ميله عمل ايده سن اكسى بردر فصل اكر عرض بلد
واقليم عرض معلوم اولمسه اول اندك كنشك ميلن
بيلسين مرتفع كون كركسه اكر ميل شمالي اولسه اني
اول شهرك تمام عرض اوزرينه ياده ايله اكر جنوبي ايسه

اكسلده

اكسلده سن تمام عرضدن مثلا عرض بلد لو درجه وتمام
طقسانه ايرشمكه اللي درت درجه كركدر اول اللي
درت درجه تمام عرض بلد ديرلر وهر ناقالسه زيادة ونقصاندن
صكره اول كنشك درجسنك غايت ارتفاعي نصف
نهاري اول كوندر اول شهرده واول عرض
اوزرينه زياده ايده سن والله اعلم واحكم

الباب الرابع وعشرون يعني اون دردنجي باب كنشك ويلدزلرك
قوسلرين بلدره كندزده وكيجه ده نقدر كچمشدر
ونقدر قالمشدر اكر دلرسك كيم بيله سن كنشك درجسن
مشرق افقي اوزرينه قوياسن ومورييه علامت ايده سن كيم كنشك
جحرده درجه لوندن نقدر ربعك عنكبوتي دوندوره سن خلافي

توالی بروج اوزرینه دوشه منطبق یعنی مشرقدن مغربه
حتی کنش درجه‌سی مغرب افقی اوزرینه دوشه منطبق اولا
بعده کوزسنلر موری نقدر درجه کتمشدر اجزای مجریلری
کنشک اول کونده اول قوس نهاریدر و اول قوسک درجه‌لرین
اوج یوز التمشدن نقص ایتسك قالانی نکجه بعده کنشک درجه
سنی مغرب افقی اوزرینه قویسك و موریه علامت ایتسك
ینه عنکبوتی دوندرسن مشرقه کیم کنش درجه‌سی یر
آلتنده طولاشوب مشرق افقی اوزرینه کله بعده موریدی
علامتدن صیاسین جزلرده هرنه قالسه قوس اللیل اولدر
و داخی یلدزلر شطیه‌سی عملی داخی بو نجلاسدر والله اعلم
الباب الخامس وعشر یعنی اون بشنجی باب کنشک و یلدزک

تعدیل

تعدیل نهارین بیلدرر و داخی شول ساعتلری بیلدرر کیم اون اکی
اوزرینه ایرر و اکر کنش میزان و عقرب و قوس یعنی بو جنوبی
برجلرده اولسه ساعتلر دائما اون اکیدن اکسلور اکر بیلمك
دیلرسك تعدیل نهاردنی هر عرضده نقدر ایرر و نقدر اکسلور
کنش درجه‌سنی یاخود یلدز شطیه‌سنی مشرق خطی یاخود
مغرب خطی اوزرینه قویاسین جزلرده موریه علامت
ایده‌سن بعده کنش درجه‌سین دوندوراسن اکر کنشله
عمل ایدرسك و یلدزده داخی بو نجلین در مشرق افقی اوزرینه
قویاسین کوره‌سن نقدر درجه کتمشدر موری یرندن
اول درجه‌لر تعدیل نهاریدر کنش درجه‌سینك و یلدز
شطیه‌سنك اول کونده و یاخود اول کیجه‌ده ساعتلری

اوزرینه فصل زیاده ایله سن اکر کنش درجه سی
یاخود بلدن شطیه سی حمل د آیره سی اچینا دوشسه
اول تعدیل نهار مقداری بخشه کنذر وکیجه اوزرینه
زیاده اولور اکر حمل د آیره سنک طاشره سینه دوشسه
اول تعدیل نهار مقداری کیجه کنذر اوزرینه زیاده
اولور والله اعلم الباب السادس وعشر یعنی اون التنجی باب
برجلر ودرجه لر مطالعی بلدده خط استوا افقی اوزرینه یاخود
عرض بلد افقی اوزرینه یعنی قنقی شهرو قنقی عرض اوزرینه
وقنقی درجه ویا برج ویا قوس مطالعی دلرسک اول
قوسی یا اول درجی ویا اول برجی مشرق مغرب خطی
اوزرینه قویاسن وموری اوزرنده جیجره علامت

ایله سن

ایله سن بعده اول برجک ویا اول درجه نک اخرینی
کتوره سن کوره سن برندن نقدر درجه کتمشدر
اول برجک ویا اول قوسک مطالعی اولدر خط استوا
وخط مطالعه اکر هر قنقی عرضک مطالعنی بلمک دلرسک
اول قوسی یا اول برجی اول مشرق افقی اوزرینه قویاسن
قنقی عرض افقنده ایسه اولسون جیجره موری اوزرینه
علامت ایده سن واول برجک ویا قوسک اخرینی کتوره سن
مشرق افقی اوزرینه قویاسن موری نقدر درجه کتمشدر
جیجره جلرینلن اول درجه لو اول برجک واول
قوسک مطالعیدر مثلا حمل مثلا حملک برجینک اولینی افق
مشرق اوزرینه قودوق موری علامت ایتدوک حمل

برجینك بغور آخرین کتوردوك مشرق افقی اوزرینه
قووق موری کوکوردوك کج نج نح درجه ودقیقه
ثانیه بکچش اول حمل برجینك طالعیدر خط استوایله مطا
لعیله اکر عرض بلد مطالعین بلمك دلسك حمل اولینی
عرض بلد افقی اوزرینه قویاسن و مقنطره علامت
ایده سن وصکره حمل آخرین قویاسن و کیدرسن موری
یرندن نقدر درجه کتمشدر لو عرض صحیفه سنده
کوردك بط کج لب درجه دقیقه ثانیه کچمش
اول حمل مطالعیدر عرض مطالعیله و دکلو شهرلر
برجلری قوسلر تعیینه در والله اعلم الباب السابع وعشرو
بعض اوننجی باب مطالع درجه لرین درجه سوایه

دندر ممکن

دندر ممکن بلدر اکر دلرسك بیلسین جمرنك اول
درجسینك قولنك یعنی مقنطرات دایره لرینك اولیده
اندن صکره عنکبوتی دوندوره سین مغرب طرفنه حتی کم
موری یرندن که دکادوك قوس یا برج مطالعی قدر نجه
اندن کوره سن اول برجك مطالعی تحویل ایتمك دلرسك
کوره سن اول برجك قنقی درجسی افق بلد اوزرینه
دوشدی او صحیفه عرض افقی اوزرینه کیم عمل ایدرسن
اول درجه لر اول قوسك مطالعی نصیبدر درجه سوالله
نوع دیکر بلدك حمل اولندی یا اول قوسك و برجك
مشرق خطی اوزرینه یا عرض بلد افقی اوزرینه قویاسن
و مقنطره علامت ایده سن جمره بعده عنکبوتی دوندورسن

دلدوکک مطالع قدرنجه بعده نظر ایله سن خط مشرق
وافقی مشرقدن اول مطالعن بیلجک نصیبی درجه بیدر والله اعلم
الباب الثامن یعنی اون سکزنجی باب بو بیل طا
طالعندن بنک بیله دکن وهر ایلک طالعنه برج الدر
واول برجک قنقی درجه سی ودقیقه سی وثانیه سی
طالعی الور انی بللدر هرقنقی صحیفه عرضنده دلرسک
کیم بیلوسین اکر بو بیل طالعن دلرسک فو درجه
ولودقیقه عرض ضرب ایده سن نیه فو درجه
ولودقیقه چیقار بونی حفظ ایده سن بعده بیل
طالعی درجه سن افق مشرق افزرینه قویاسن
عنکبوتی خلاف توالی بروج افزرینه دوندره سن

افزرینده درجه ظهر وار خط مشرقدن واقع

مشرقدن

مشرقدن مغرب طرفنه فو درجه ولو دقیقه
قدرنجه بعده مشرق افقی افزرینه ایله سن فو درجه سن
فلک بروج منطقه سندن قنقی برجک وقنقی درجه
طالعی الور افقی مشرقدن طوغدی اول درجه در کم
کلجک بیل اول برجک طالعی الور انی بیل وجینی
بیل هر نقدر بیل الورسه فو دو لو دقیقه ضرب
ایده سن اول یالمری اکر اوج یوز التمش زیاده الور
درجه لر خارجدن اوج یوز التمش اوج طرح ایده سن
نه باقی قالورسه انی صقلیاسن ودانی بیل طالعی درجه سن
مشرق افقی اوزرینه قویاسن قنقی بروجک درجه
سی افق مشرق افزرینه چیقرسه اول بیلک طالعیدر والله اعلم

باب التاسع عشر یعنی اون طقوزنجی باب صباحدن اول
فجر طوغدوغن و اخشامدن صکره شفق باتدوغن بلدرر
اکر بلمک دلرسك اصطرلاب برله ثابت یلدزلردن ارتفاع
علاسن فجر طوغماغینا یقین اولدوغی وقتن ارتفاعن
صکره اول ثابت یلدوزلرکیم ارتفاعن الدوك شطیه سن
ارتفاع اوزرینه قویاسن شرقی مقنطراتلری اوزرینا
بعده کنش نظیری درجه سنه نظر ایدسن
اکر مغرب مقنطراتلرندن یح مقنطرات یح اشغا مقنطرات
اوزرینا دوشدیسه فجر طوغمشدر اکر کنش نظیری درجه
سی نظیری مقنطراتدن نقدر زیاده یسه یا اون طقوزدن
ییکو فجر طوغمامشدر اکر دلرسکم شفق باتدوغن بلسن

ثابت

ثابت یلدزلرك ارتفاعن الاسن شول یلدزلرکیم اصطرلاب
شبکه سنده یازیلودر یا آتسوغازندن صکره شفق
باتماغه یقین اولیجاق اول یلدزکیم ارتفاعن الدوکن
مقنطراتلرنده ارتفاعی اوزرینه قویاسن بعده
کنش نظیری درجه سنه نظر ایدسن مشرق مقنطراتلرنده
اکر مقنطراتلری اوزرینه یا داخی اکسوك مقنطرات
اوزرینه دوشدیسه شفق هنوز داخی باتمامشدر
اکر مقنطراتدن داخی ارتق اوزرینه دوشدیسه
شفق باتمشدر شویله معلوم اوله والله اعلم **الباب العشرون**
یعنی یکرمنجی باب نصف نهار خطن چیقر بلدرر اکر دلرسکم
عمل ایدسن اول یرا افقدن بر برج زیرجه بر درجه اوزرنده

بر دایره چزاسن پرکار له کرك بیوك کرك کوچك
اولسون بو کا دایرهٔ هندیه دیرلر مرکزی افقیه
بر قطعه صودآمز و راست اولسون اکر دایره مرکزنده
قرار ایدن شیلکه بر طرفنه میل ایتمز یاخود جمیع
طرفلرینه برابر اقسه بیله سنکم اول حرفی برابر
افقه دیز قونمشدر بعده بو مرکزنده مرکزینه
بر چوبلش دیك که عمود اولا مقداری دایرهٔ
قطرینك دورت بخشنده بر بخشی قدر اولا
مرکزده دکه قویان زوایای قایمه اوزرینه
یعنی دورت جهتندن ارقامی برابر اولا و اول چوبلش
عمود شخص دیرلر کنش طوغدیغی وقتده کولکسی

کوزه

کوزه دن سن شول وقته دکین کم شخص کولکسی دایره
اوزرینه منطبق اولا دایره اوزرنده اولکولکه
اوجنه علامت ایدن سن اول وقتن کولکه اکی مقیاس
قدر یخنه العرب بوکا مدخل ظل دیرلر بعده آزار کلکده
اردوب نصف نهاره یقین قالنجه شول قدر دقیق
نظر ایدن سن کم شخص کولکسی زیاده اولمغا باشلیه اند
داخی بر علامت ایدن سن کلا رمدر اکا فیء زوال
دیرلر قچن اول کولکه آزار آرتوب نیه دایره یتشسه
اول دایره کنارنده نیه بر علامت داخی ایدن سن
و بو ایکی علامتک اورتاسن برکار له بولوب مرکزدن
فیء زوال علامتنه او غریب بر خط چکاسن

دایرهٔ دغی ایکی علامتك اورتاسندن علامته یتشه
و بو خطی چکاسن دایره دغی ایکی علامتك اورتاسندن
علامته یتشه و بو خطه خط نصف النهار دیرلر بعده
نیه بو ایکی علامتدن ارقوری بر خط دخی چکاسن
کیم فی زوال علامتنه اوغریه یعنی دایرهٔ بربع
ایلیه بو خط مشرق مغرب دیرلر صاغ طرفنه مغرب
یراسن وصول طرفنه مشرق یراسین والنوکه
قارشو جنوب یراسینی ومقابلسنده شمال یراسین
بعده مشرقدن جنوبه دکن طقسانه قسمت ایدرسن
و مغربدن ثانیه جنوبه دکین طقسانه قسمت ایدرسن
هر بعی طقسان درجه الور بعده اکر دلرسك

ملا

مدار قیلمه قبله چیقرلسن اولا ملکنك عرض وطولن
بیلسین بعده اول شهرك طولن وعرضین بیله سین
مکه طولیله اول شهرك فضلینی الاسن هر نیسه
اول جنوب خطندن مشرق طرفندن اول قدر الاسن
وتکدار ضلنکیم شمالدر مشرقدن بنه اول قدر الاسن
اوزرنیه خدول قو یاسن بر خط مستقیم چکاسن
بعده مکه عرضن وشهر عرضن وفضلینی الاسن
نقدر سه اول قدر مشرق خطندن جنوبدن یکا
ونیه اول قدر مغرب خطندن جنوبدن یکا اوزرلرنیه جدول
قویب بر خط مستقیم چکاسن وبو خط اول ایکی خطی کسر زوایا
قایمه اوزرنیه اول اورتا قاطع اوزرنیه علامت ایدرسن

تتمه دایرۀ مرتسمندن اول علامت اوزرینه جدول
قویاسن وبرخط مستقیم چکاسین دایرۀ اوزرینه
جدول دیئین اول خطه وارمکه اوزرینه اوغند
شرفها الله اول شهرك قبله سی الور انك اوزرینا نماز
قیلورلرسه دوروستدر والله اعلم تتمه اول مقیاسك
کولکسینه کوزره ده سین حتی وارب دایرۀ منطبق
اولا یعنی چقمق دیه انده حاذی علامت ایدرسن
وبو ایکی علامتك اولنه مدخل ظل دیرلر واخرنه
چخ ظل دیرلر والله اعلم

الباب الحادی العشرون

یعنی یکرمنجی بر بحی باب ارتفاع کولکسینی وبلدیزلر
کولکسینی بلدرر قچن دلسك ارتفاع ظللرین بیله عضا

فرق

فرق بش ارتفاع اوزرینه قویاسن وعضادهنك
اشغا طرفنه نظر ایله سین اکر ظل اجزالرنك فن
ایکی جزوی اوزرینه دوشرسه اول ظله ظل اصابع
دیرلر واکر یدی اجزا اوزرینه دوشسه اکا ظل
اقدام دیرلر وهروقتکم ارتفاع الاسنی اول
عضادهنك اشغا طرفی البته ظلی اوزرینه دوشه
اکر اصطرلاب بنه خط وتد الارضك ایکی جهتنده
ظل مربع یازلمش ایسه هرطرفنده اون ایکیشر بارمق
الور ایکی طرفنده یکرمی دورت بارمق الور اول ظله
ظل مربع وظل مبسوط دیرلر اکا عضادهنك اشغا
اوجی ظل اصابع طرفنه دوشدیسه اون ایکیه

قسمت ایده سن اکا ظل ارتفاع دیرلر اگر عضاده نک اشغاسی
یدی اوزرینه دوشدیسه یدی یه قسمت ایده سن
اکا ارتفاع ظل اقدام دیرلر شخصه نسبت تناکم شخصک
نسبتی افقه موازیدر مثالی ارتفاعمز ن وظلمز ی
درجه و د دقیقه وط ثانیه بوظله ظل اصابع دیرلر
زیرا کم ارتفاع فرق بشدن زیاده اولدی وشول ارتفاعلم
فرق بشدن زیاده در عضاده نک اشغاسی ظل اصابع
اوزرینه دوشسه اونکیه قسمت ایده سن اگر ظل اقدام
اوزرینه دوشسه یدی یه قسمت ایده سن اگر فرق بشدن
اکسوک ارتفاعک اشغاسی اصابع اوزرینه اکا
ظل اقدام اصابع معکوس دیرلر اگر اقدام اوزرینه دوشسه

اکا

ظل اقدام معکوس دیرلر مثالی ارتفاعمز ل ظلمز یب
ظل اصابع بوکا ظل معکوس دیرلر اصطلاحلرنجه و
شخصه نسبت والله اعلم الباب الثانی والعشرون ٥٥٥
یکرمی ایکنجی باب اکندو نمازینوک وقتنک اولینی واخرینی
بلدرر اگر دلرسکیم وقتن بیلسین اول نصف نهار
ارتفاعن بیله سن وظلنی بیله سن زنجدن ظل جدولندن
غایت ارتفاعی بلمک دلسکز کنش درجه سن نصف
نهار اوزرنده قویاسن وشول عضده کیم غایتن بلمک
دلرسینی خطرنده بیسه خط نصف نهارده علامت ایده سن
وخی کوره سن مقنطرات ارتفاعندن نه وار دور
اولکه درجه شمس ارتفاعدر اولکونده یاخود اصطرلابه

بيلسين اول ظلّ اگر اصابعسه اوزرينه اون ايكي زياده
ايدرسني بعده عضاده اول ظلّ مجموع اوزرينه ظلّ
جزؤلرندن قوياسن وعضاده نك يقاروطرفنه نظر
ايدرسن ارتفاع قوس اوزرندن هرنقدر درجيه اول
اكندو نمازينوك اول وقتيدر اگر نصف نهار ارتفاعي
ظلّي اوزرينه يكرمي درجه زياده ايدرسن هرنقدر اولورسه
عضاده اول ظلّي اوزرينه قوياسن وينه ارتفاع
دائره سندن ارتفاعنه لاسن هرنقدر اولسه اول
ارتفاع اكندو نمازينوك اخر وقتيدر مثلا
غايت ارتفاع نصف نهار س وظلّي جو ونه مب
ظلّ اصابعدر اوزرينه اون ايكي زياده ايتدوك زيرا كم

ظلّ

ظلّي اصابع اصلي اون ايكيدر جمليسي نح نه مب
وارتفاع اولدوق غيار معدله لب تفاوت بو نح تفاضله
بودر مج خارجي قسمت كج بوني اوزا كي ارتفاع
اوزرينا زياده ايتدوك بوقدر اولدي ارتفاعي
معدله كج لب وقجن ارتفاع كنش بتماغنه بوقدر
قالسه اكندو نمازينوك اول وقتي اولور واخر
وقتي دخي درسك اول ارتفاعي غايت نصف نهار
اوزرنه اشبو مثال اوزرينه اوله مب
يكرمي دورت زياده ايدرسن بوقدر اولور لذ مب
ينه ارتفاع دائره سندن بو ظلّ ارتفاعن بيلسين
ارتفاع بودر قبل معدّله كا تفاوت بودر كح

تفاضلی بودر صد تفاوت تفاضله قسمت ایتدوك
حاصل بودر یب یر بونی بیکرمی براوزرنه زیاده
ایتدوك ارتفاع بو اولدی کایب تجی کنش
تماغنه بوقدر ارتفاع قلسه اکندو نمازینوك
آخر ~~وقتینی بلمك~~ وقتی الور واکر ظل اقدام
عملن ایتمك دلیسین هر قنغی عضو کرکسه اول
کونك غایت ارتفاعنك ظلی اوزرینه یدی زیاده
ایدرسن اکندو نمازنوك اول وقتنه کلالت
ایدر اکر اخر وقتی بلمك دلسك اون درت زیاده
ایدرسن ارتفاعلرینی الاسن اولکی کبی عمل ایدرسن
هج تفاوت یوقدر والله اعلم الباب الثانی والعشرون

بیکرمی اوچنجی باب — منارة وعموده و یا بر عموده و
یا بر اوزون اغج یا خود دیوار یا برج یا بر بوجه نسنه کم
دپسندن طاش بر قسلر دوشه انلروك ارتفاعن بلدرر
هر قچنکم بونلری بلمك دلسك عضاده ٔ قربش
ارتفاع اوزرنه قویاسن شول نسنیه قارشو کم
یوجالکین بلمك دلرسن بعده ساغ کوزوك عضاده نوك
دلوکنه قویاسن وصول کوزوك یماسنی الرو
کیرو یوریاسن نظر ایدرسن حتی کم اول شخصك
دپسن دلوفتیدن کورهسن شول یردهکم دپسن
کوررسن اول یرده ایاغك التنه علامت ایدرسین
بعده نظر ایدرسن ایاغك التنداغی علامتدن اول

شخص دینه دکن نقدر ادم ویا نقدر قارش در یاخود ارشونله
هر نیله اولرسه اول علامتدن اول شخصك دینه دکن
نقدر ... دینلدن دیسنله دکن اولقدر در اما شرط بودر کم
ارتفاعی اوطه رکن اولدوکنیسه برکنی و بویك
قدر بخبه اول اولجوکه زیاده ایده سن اکر اوتورکن الدوکنیسه
ینه هم اول مقدار زیاده ایده سن ایاغوك التندن
علامتدن بو مساحت علم هندسیله اثبات اولمشدر والله اعلم
الباب الرابع والعشرون یعنی یکرم دوردنجی باب شول نسنه نك
ارتفاعن بلدر رکم دیبنه دن طاش برقسلر دبنه دوکمیه
مثلا طام اوزرنده منارع کبی یا عمارت یا طاغلر کبی
ویا دیالر کبی کم دیبنه دن براغلر دنباد وشمیا اکر بلمك
دلرسك

دلرسك اول شخصك دیاسینك ارتفاعن السون
و ارتفاع نیسه ظلنی بیلاسین و اول ارتفاع الدوغك
یردن ایاغك التندن بر علامت ایده سن بوکا موضع اول
دیرلر بعده ارتفاعی ظل اوزرینه بر بارمق زیاده ایده سن
یاخود بر بارمق اکسلده سن بعده ینه ارتفاع السن ظل
جز ولندن تقویس ایداسن و نقدر ظل ارتفاع اولسه
عضاده اوزرینه قویاسن ارتفاع دایره سندن بعده الرو
کیرو کیده سن طوردوغك یردن حتی کیم اول شخصك
باشنك ارتفاعن الاسن بوکا ایکنجی موضع دیرلر ینه اندن
داخی ایاغك التندن علامت ایده سن ایکنجی علامت بودر
بعده اول ایکی علامت آراسن کیم اراسن ارشونله یاخود ادمله

نقدر اولورسه انی اون اکیه ضرب ایدرسن نکه حاصل اولور
اول شخصك یوجالکی اولقدر در والله اعلم واحکم تمت
الرسالة الاصطرلاب بعون الله الملك الوهاب

[illegible]

طالع ندر بیلسین درجهٔ شمس ایله مطالع بلدیه دخول
ایدرسن عددن نکه بولورسك حفظ ایدرسن بعده اول
حینده دایری بیلسین اول حفظ ایتدوکك عدده زیاده قیله
نقدر اولورسه اولقدر عددی مطالع بلدیه بولاسن قنغی
برجك طولنده بولنرسه اولقدر برجك طولنده قنغی خانه
سنده بولنورسه اولقدر درجه سی طلوع ایتمشلدر
مثلا درجهٔ شمس جدی اولنده طالع بلمك دلرسن

ارتفاع